

Európai innovációs partnerség a közös agrárpolitikában

Az uniós mezőgazdaság fontos innovációs eszköze, de nem aknázza ki teljes mértékben a benne rejlő lehetőségeket

EURÓPAI
SZÁMVEVŐSZÉK

Tartalomjegyzék

Bekezdés

01–17 | **Főbb megállapítások** 01

01–07 | **Miért fontos ez a terület?**

08–17 | **Megállapításaink és ajánlásaink**

18–63 | **Észrevételeinkről részletesebben** 02

18–33 | A közös agrárpolitikán belül az európai innovációs partnerség végrehajtása nem irányult kellő mértékben a mezőgazdasági termelők innovációs igényeire

19–22 | A projektek közel egyharmada nem kapcsolódott közvetlenül a gazdálkodáshoz

23–26 | A mezőgazdasági termelők innovációs igényeit nem rangsorolták

27–30 | A mezőgazdasági termelők projektekben való aktív részvétele nagyobb eséllyel vezetett sikerhez

31–33 | A projektek kevesebb mint fele irányult a kutatás és a gazdálkodási gyakorlat közötti kapcsolat megteremtésére

34–49 | A projektek több mint fele nem tudott sikeres innovációt létrehozni

34–36 | A projektek mintegy negyede nem bizonyult lehetséges innovációnak

37–43 | A kiválasztott projektek mintegy egyharmada esetében valószínű volt, hogy azok a gyakorlatban nem eredményeznek innovációt

44–49 | A finanszírozásért folytatott verseny hiánya és a nem megfelelő kiválasztási eljárások csökkentették az innovációs potenciált

50–63 | A projekteredményeket gyakran nem terjesztik, illetve nem használják fel

- 51–54 | A projektek mintegy fele esetében terjesztették az eredményeket
- 55–57 | A tagállamok kevéssé használták fel a projekteredményeket, illetve a projektek nyomán létrejött ismereteket
- 58–63 | A legfontosabb eredmények terjesztésének hiánya miatt a Bizottság nem tudta megfelelően értékelni a közös agrárpolitikán belül az európai innovációs partnerség eredményességét

Melléletek

I. melléklet. Az ellenőrzésről

II. melléklet. Hogyan értékeltük, hogy a projektek elősegítették-e az innovációt?

III. melléklet. A mintában szereplő 70 projekt részletes értékelésére és a korrelációs elemzésre (a Számvevőszék nyílt adatplatformján elérhető dokumentumok) mutató link

Rövidítések

Glosszárium

A Bizottság válaszai

Időrendi áttekintés

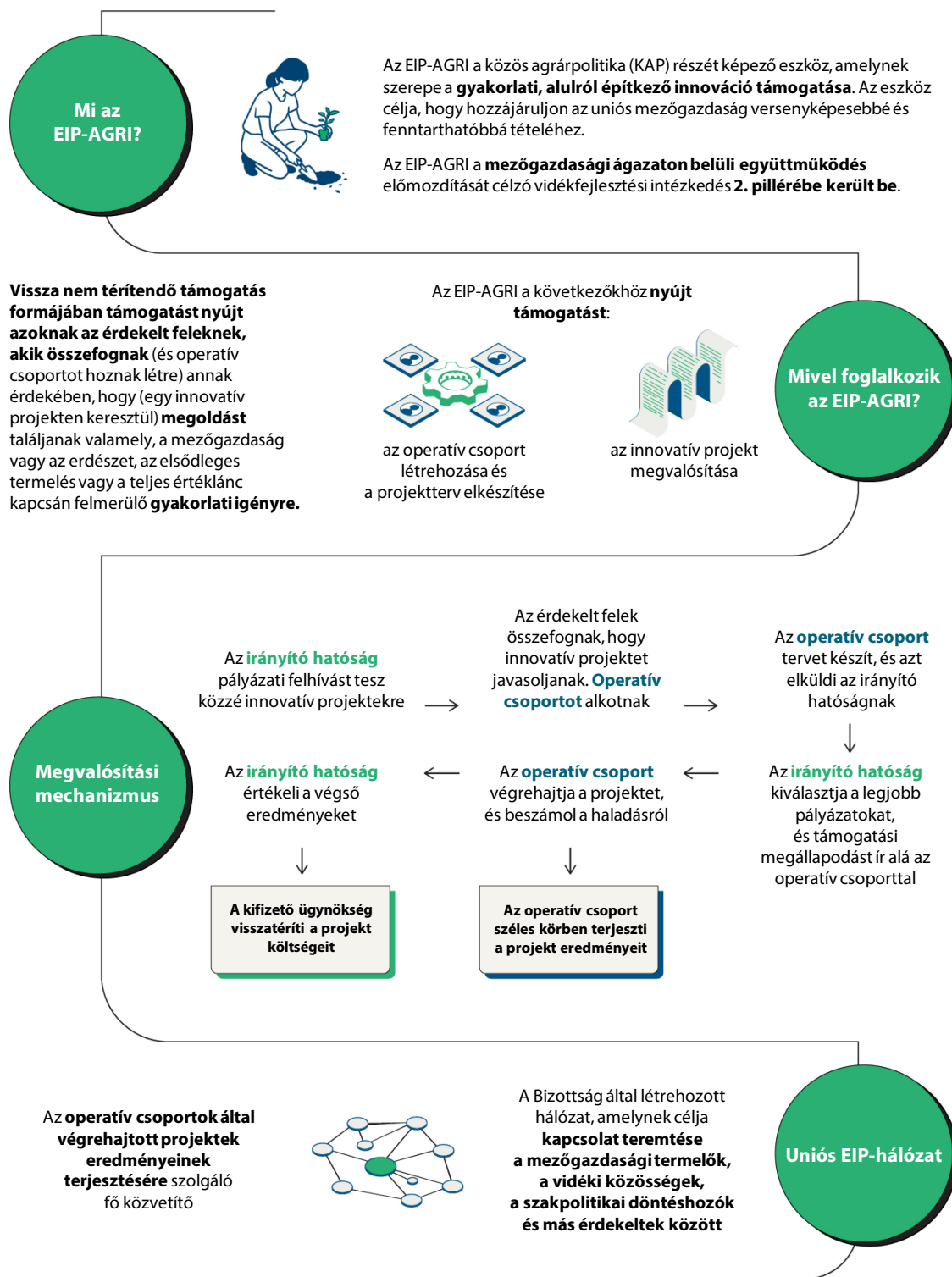
Ellenőrző csoport

Főbb megállapítások

Miért fontos ez a terület?

- 01** A mezőgazdaság termelékenységét és fenntarthatóságát célzó európai innovációs partnerség (EIP-AGRI) meghatározó szakpolitikai eszköz, amelynek célja a versenyképes és fenntartható mezőgazdaság együttműködésen alapuló innováció révén történő előmozdítása. Finanszírozása a közös agrárpolitika (KAP) és az uniós kutatási és innovációs keretprogram (Horizont) keretében történik. Az első alkalommal a 2014–2022-es KAP keretében bevezetett EIP-AGRI több mint 4000 innovációs projektet támogatott, és ebben az időszakban közel egymilliárd euró összegű uniós és nemzeti forrást biztosított.
- 02** Az innováció „EIP-AGRI projektek” keretében történő társfinanszírozására a tagállamok a KAP vidékfejlesztési forrásait használják fel. A projekteket az úgynevezett „operatív csoportoknak” kell előterjeszteniük és végrehajtaniuk. Ezek olyan érdekelt felekből, többek között mezőgazdasági termelőkből, erdészekből, kutatókból, tanácsadókból és agrár-élelmiszeripari vállalkozásokból állnak, akik valamennyien érdekeltek a projekt célkitűzéseinek elérésében. Az EIP-AGRI mint megközelítés arra kívánja ösztönözni az operatív csoportok tagjait, hogy működjenek együtt és közösen dolgozzanak ki innovatív megoldásokat a gyakorlati problémákra. Ahhoz, hogy az EIP-AGRI az egész mezőgazdasági ágazat számára előnyös lehessen, az operatív csoportoknak terjeszteniük is kell projektjeik eredményeit. Az [1. ábra](#) összefoglalja az EIP-AGRI eszköz KAP-on belüli működését.

1. ábra | Európai innovációs partnerség a közös agrárpolitikában

Forrás: Európai Számvevőszék.

03 A Bizottság Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Főigazgatósága (DG AGRI) hozta létre és irányítja uniós szinten az EIP-AGRI eszközt a KAP keretében, és ehhez kapcsolódóan iránymutatást nyújt, nyomon követi a végrehajtást és értékeli az eszköz hatását. A DG AGRI felelős továbbá az uniós EIP-hálózat létrehozásáért és irányításáért, amelynek célja az operatív csoportok összekapcsolása és a projekteredmények terjesztése. A tagállamok feladata az EIP-AGRI eszköznek a KAP-ra vonatkozó nemzeti stratégiáikba való integrálása, a projektpályázatok megszervezése, a megfelelő projektek kiválasztása és azok eredményeinek értékelése.

04 Az, hogy a mezőgazdasági innováció szempontjából az EIP-AGRI eszköz mennyiben járul hozzá a KAP-hoz, nagymértékben függ attól, hogy a tagállamok innovációs projekteket választanak-e ki és finanszíroznak, és később terjesztik-e azok eredményeit annak érdekében, hogy az innovációkat szélesebb körben lehessen alkalmazni, és növekedhessen az ágazat innovációs kapacitása. A Bizottság iránymutatása¹ a következőképpen határozza meg a sikeres innovációt:

- 1) új ötlet vagy olyan már meglévő ötlet, amelyet egy adott kontextusban először használnak;
- 2) amelyet átültetnek a gyakorlatba;
- 3) amely hasznosnak bizonyul;
- 4) amelyet széles körben alkalmaznak.

05 Azért végeztünk ellenőrzést ebben a témában, mert míg a 2023–2027-es KAP keretében egyre nő az innováció jelentősége, az EIP-AGRI operatív csoportok projektjeinek eredményeit és hatásukat mindeddig csak részben értékelték. A [Jövőkép a mezőgazdaság és az élelmiszer-ágazat számára](#) című közleményében a Bizottság kötelezettséget vállal arra, hogy folyamatos támogatást nyújt az EIP-AGRI eszköznek, mint a tagállami agrár-tudásátadási és -innovációs rendszerek sarokkövének. Megállapításaink és ajánlásaink célja, hogy elősegítsék az EIP-AGRI kialakításának és végrehajtásának javítását.

¹ Európai Bizottság, *Guidelines on programming for innovation and the implementation of the EIP for agricultural productivity and sustainability*, 2014.

- 06** Ellenőrzésünk célja annak értékelése volt, hogy a közös agrárpolitikában az európai innovációs partnerség (EIP) eszköze az innovációs projektek finanszírozása és azok eredményeinek terjesztése révén eredményesen hozzájárult-e az innovációhoz az uniós mezőgazdaság területén. A következő négy nemzeti és regionális vidékfejlesztési programokkal rendelkező tagállamban összesen 70, operatív csoportok által megvalósított projektet értékeltünk: Spanyolország (nemzeti és regionális szinten – Andalúzia és Katalónia), Franciaország (regionális szinten – Burgundia–Franche-Comté és Normandia), Hollandia és Lengyelország (mindkettő nemzeti szinten).
- 07** A mintánkban szereplő valamennyi operatív csoport által megvalósított projekt esetében ellenőriztük azok mezőgazdasággal kapcsolatos relevanciáját, a vizsgált ötletek innovatív jellegét, azt, hogy ezeket az ötleteket milyen mértékben ültették át a gyakorlatba a projekt során, a projekteredmények hasznosságát az operatív csoport tagjai és más érdekelt felek szempontjából, valamint az eredmények szélesebb körű felhasználhatóságának lehetőségét. Megvizsgáltuk továbbá, hogy a létrehozott innovációk szélesebb körű alkalmazásának előmozdítása és az uniós mezőgazdaság innovációs kapacitásának javítása érdekében milyen intézkedéseket hoztak a projekteredmények terjesztésére és felhasználására². Az ellenőrzés hatókörére és módszerére vonatkozó további információkat és részleteket az *I. melléklet* tartalmazza.

Megállapításaink és ajánlásaink

- 08** A KAP keretében az EIP-AGRI jelentős potenciállal rendelkezik arra, hogy előmozdítsa az innovációt és a termelékenységet az uniós mezőgazdaságban. A végrehajtás hiányosságai azonban korlátozták az eszköz átfogó hatását. Több értékes innováció létrehozása ellenére ellenőrzésünk azt mutatta, hogy a KAP-on belül az EIP-AGRI eszköz az alábbiakból adódóan lehetőségeinél kisebb mértékben járul hozzá az uniós mezőgazdaság innovációjához:
- nem került hangsúly a mezőgazdasági termelők igényeire (**18–33.** bekezdés);
 - a sikeres innovációra képes projekteknek csak mintegy negyedét választották ki (**34–49.** bekezdés);
 - nem voltak megfelelő intézkedések a projekteredmények terjesztésére (**50–63.** bekezdés).

² Az 1305/2013/EU rendelet (45) preambulumbekkezdése és 57. cikkének (3) bekezdése.

- 09** Megállapításunk szerint magas színvonalú innováció olyan projektekből eredt, amelyek aktívan bevonták a mezőgazdasági termelőket, ötvözték a gyakorlati igényeket a kutatással, és a tervezési szakaszban bizonyítani tudták, hogy képesek hasznos eredményeket elérni (az EIP-AGRI innovációs modell előírásainak megfelelően).
- 10** Annak ellenére, hogy az EIP-AGRI a mezőgazdasági termelők gyakorlati igényeit kielégítő innováció támogatásának fő KAP-eszköze, megállapítottuk, hogy a 70 ellenőrzött projekt több mint egynegyede vagy csak közvetetten, vagy egyáltalán nem kapcsolódott a mezőgazdasági termelők igényeihez. Még a mezőgazdasággal kapcsolatos projektek közül is kevés alapult gyakorlati gazdálkodási igényeken, illetve vont be aktívan mezőgazdasági termelőket. Az olyan projektekből, amelyek valóban a mezőgazdasági termelők igényeire összpontosítottak, jobb minőségű innováció jött létre (18–26. bekezdés).
- 11** Az ellenőrzésünk által érintett négy tagállamban alkalmazott intézkedések áttekintése során két olyan fő tényezőt azonosítottunk, amelyek miatt a KAP-on belül az EIP-AGRI kevésbé összpontosított a mezőgazdasági termelők innovációs igényeire (23–30. bekezdés):
- a tagállamok nem határoztak meg konkrét célkitűzéseket vagy prioritásokat, ami megkönnyítette volna az innovációs projektekre vonatkozó pályázati felhívások hatókörének meghatározását;
 - a tagállamok az operatív csoportok révén kívánták biztosítani, hogy a projektek a mezőgazdasági termelők igényeit helyezték előtérbe, de nem ösztönözték a mezőgazdasági termelőket arra, hogy csatlakozzanak az operatív csoporthoz vagy aktív szerepet játsszanak a projektben. Ha részt is vettek, a mezőgazdasági termelők ritkán részesültek díjazásban részvételükért, ellentétben az operatív csoport más tagjaival, például a kutatókkal vagy a tanácsadókkal.
- 12** A projektek elemzése arra enged következtetni, hogy jobb minőségű innovációt eredményezett, ha a mezőgazdasági termelők aktívan részt vettek a projektekben, illetve ha a kutatási eredményeket beépítették a gazdálkodási gyakorlatba (27–33. bekezdés).

1. ajánlás

A közös agrárpolitikán belüli európai innovációs partnerségnek még inkább a mezőgazdasági termelők innovációs igényeire való irányítása

A Bizottság:

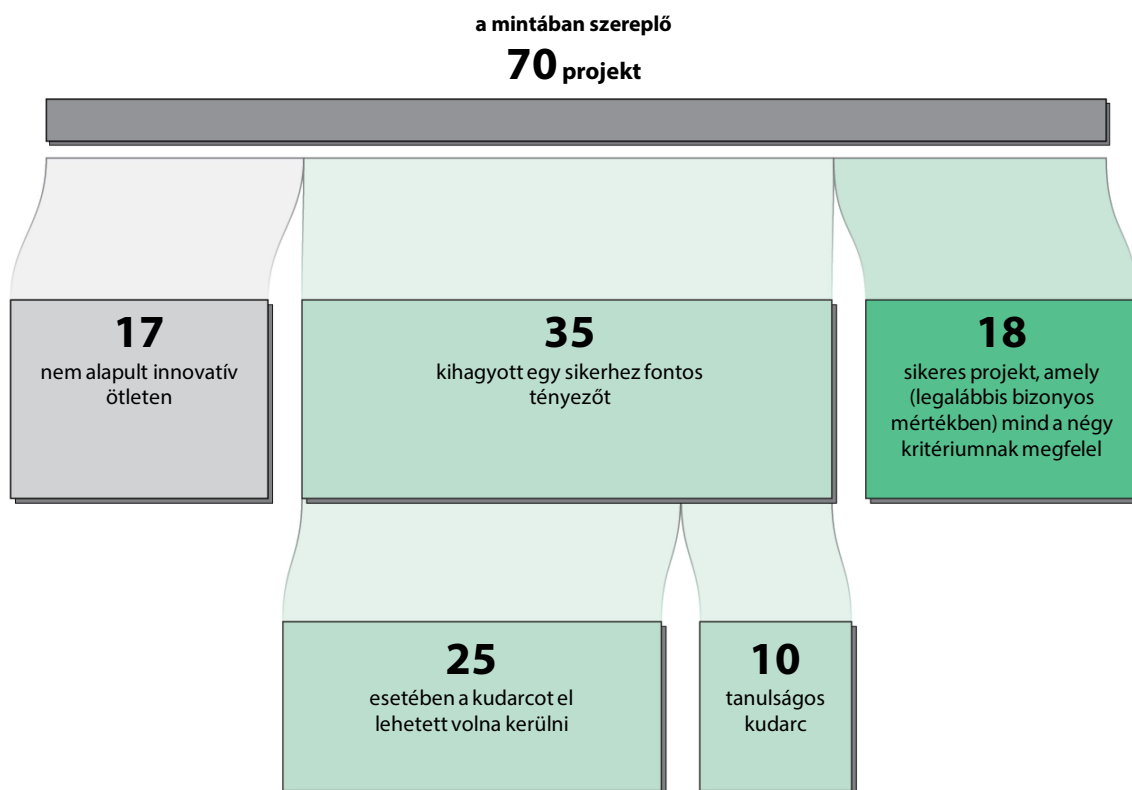
- a) működjön együtt a tagállamokkal annak érdekében, hogy az EIP-AGRI operatív csoportok projektjei elsősorban a mezőgazdasági termelők innovációs igényein alapuljanak;
- b) a 2027 utáni KAP-on belül a tudásmegosztásra és innovációra irányuló beavatkozás keretében irányozzon elő egy, az EIP-AGRI operatív csoportjaira vonatkozó egyedi támogatási intézkedést;
- c) mozdítsa elő a mezőgazdasági termelők és más végrehajtó partnerek szerepét az EIP-AGRI operatív csoportok projektjeiben, és ossza meg az aktív részvétel ösztönzésének módjával kapcsolatos bevált gyakorlatokat.

Megvalósítás céldátuma: az a) pont esetében: 2027, a b) pont esetében: 2028, a c) pont esetében: 2027.

13 Megállapítottuk, hogy a mintánkban szereplő projektek mintegy negyede (70-ből 18) – legalábbis bizonyos mértékben – hordozta a sikeres innovációs projekt mind a négy jellemzőjét (34–35. bekezdés és 2. ábra). Ezek a projektek:

- 1) új ötleten vagy olyan már meglévő ötleten alapultak, amelyet először használtak egy adott kontextusban (új termék, szolgáltatás, termelési folyamat vagy szervezési mód);
- 2) az ötletet átültették a gyakorlatba;
- 3) bizonyították, hogy az ötlet hasznos lehet;
- 4) biztosították az elképzelés széles körű felhasználását.

2. ábra | A projektek mintegy negyede eredményezett széles körben elfogadott innovációt

Forrás: Európai Számvevőszék, a mintánkban szereplő projektek alapján.

14 A fennmaradó 52 projektből 10 olyat azonosítottunk, amelyek követtek ugyan minden lépést, de mégsem tudtak gyakorlatias, innovatív megoldást kínálni – ezek a tanulságos kudarc példái. 42 projekt esetében már a tervezési szakaszból egyértelműen kiderült, hogy nem valószínű, hogy sikeres innovációt eredményeznének vagy tanulságos kudarchoz vezetnének, vagy azért, mert nem teszteltek egy innovációs ötletet (17 projekt), vagy mert nem összpontosítottak gyakorlati eredmény elérésére, illetve csak az operatív csoport résztvevőinek sajátos igényeit elégítették ki (25 projekt). Az általunk ellenőrzött négy tagállam intézkedéseinek áttekintése során kiderült, hogy több tényezővel is magyarázható, miért választottak ki innovációs potenciállal nem vagy csak kis mértékben rendelkező projekteket (36–49. bekezdés), ezek a következők:

- a projektjavaslat innovatív jellege nem volt döntő kritérium a projektek kiválasztásában;
- az „eredmények hasznossága” és a „szélesebb körű alkalmazás” csak csekély szerepet játszott;
- a projektek között kevés versenykényszer volt a finanszírozás megszerzésére – egyes projektek akkor is részesültek támogatásban, ha a tervezési szakaszban egyes jelek arra utaltak, hogy eredményeik nem fogják hordozni a sikeres innováció négy jellemzőjét.

2. ajánlás

Az innovációs projektek kiválasztási eljárásainak megerősítése

A Bizottság:

- a) működjön együtt a tagállamokkal annak biztosítása érdekében, hogy amikor azok kiválasztják az EIP-AGRI operatív csoportok támogatandó projektjeit, meghatározó szerepet játsszon a projektben rejlő azon lehetőség, hogy széles körben elfogadható, hasznos eredményekkel járó innovációt eredményezzen;
- b) gondoskodjon arról, hogy a tagállamok megosszák egymás között a bevált gyakorlatokat, többek között tegyék célzottá a gyakorlati eredményeket, értékeljék a javasolt megoldások hasznosságát és vegyék figyelembe a már létrehozott ismereteket.

Megvalósítás céldátuma: 2027.

15 A mintában szereplő 70 közül 53 projekt tesztelt innovációs ötletet, így olyan értékes információkat hozott létre, amelyeket érdemes széles körben megosztani. A mintában szereplő valamennyi projekt beszámolt tevékenységeiről, de az 53 projektnek csak mintegy fele terjesztette széles körben az általuk létrehozott legfontosabb eredményeket és ismereteket. A hasznos eredményeket felmutató 18 projekt közül 2025-ig hat vezetett széles körben elfogadott innovációhoz (50–51. bekezdés).

16 Az uniós és tagállami szintű intézkedések áttekintése során számos olyan tényezőre derült fény, amelyek miatt nem kerül sor a projekteredmények terjesztésére. Ezek többek között a következők (52–57. bekezdés):

- Az operatív csoportok számára nem egyértelmű, hogy mit foglal magában az „eredmények terjesztése”. Egyes operatív csoportok csak a tevékenységeikről számoltak be, a projekt által létrehozott ismereteket azonban nem adták át, sőt voltak olyan esetek is, amikor az operatív csoportok résztvevői a versenyelőny fenntartása érdekében inkább maguknak tartották meg az eredményeket.
- A tagállamok nem ellenőrizték, hogy az operatív csoportok terjesztették-e a projekteredményeket, illetve a létrehozott ismereteket, és nem tárták fel, hogy a befejezett projekteken mely innovációkat lehetne szélesebb körben alkalmazni. Ez még akkor is így volt, ha előzetesen terveztek kommunikációs tevékenységeket, és a költségeket is visszatérítették. Valójában nem találtunk kapcsolatot a között, hogy az ilyen kommunikációs tevékenységekért fizettek a tagállamok, illetve hogy az eredményeket ténylegesen terjesztették-e.

- 17** Az eredmények terjesztésének hiánya miatt a tagállamok nem tudták levonni a tanulságokat arról, hogy melyek az innovációt generáló projekttípusok. A megbízható adatok, valamint a projekteredményekre vonatkozó információk és mutatók hiánya szintén akadályozta a Bizottságot abban, hogy értékelje a KAP-on belüli EIP-AGRI eszköz működését, és lépéseket tegyen annak javítása érdekében (58–63. bekezdés).

3. ajánlás

Az eredmények jobb terjesztése és az innovációk széles körű ismertségének előmozdítása

A Bizottság:

- a) tegye egyértelművé az eredmények terjesztésére vonatkozó kötelezettséget, és működjön együtt a tagállamokkal annak biztosítása érdekében, hogy a legfontosabb létrehozott eredmények és ismeretek mind a folyamatban lévő, mind a jövőbeli projektek esetében nyilvánosan hozzáférhetőek legyenek;
- b) vezessen be olyan módszereket, amelyek támogatják az operatív csoportokat a sikeres és szélesebb körű alkalmazás lehetőségét hordozó innovációs projektek eredményeinek hatékony terjesztésében.

Megvalósítás céldátuma: az a) pont esetében: 2027, a b) pont esetében: 2028.

02

Észrevételeinkről részletesebben

A közös agrárpolitikán belül az európai innovációs partnerség végrehajtása nem irányult kellő mértékben a mezőgazdasági termelők innovációs igényeire

- 18** Az EIP-AGRI – mint a gyakorlati, alulról felfelé építkező innováció mezőgazdasági üzemek szintjén történő támogatásának fő eszköze – elvben fontos szerepet játszik a KAP-on belül. Célkitűzéseinek elérése érdekében (az *1. melléklet 04.* bekezdése) az EIP-AGRI-nak elő kellett mozdítania az innovatív megoldások gyorsabb és szélesebb körű átültetését a gazdálkodási gyakorlatba, valamint szorosabb kapcsolatot kellett teremtenie a kutatás és a gazdálkodási gyakorlat között. Megvizsgáltuk, hogy az EIP-AGRI operatív csoportok projektjei (a továbbiakban: a projektek) hozzájárultak-e a tagállamokban az EIP-AGRI átfogó célkitűzéseéhez, a mezőgazdasági termelők igényeire összpontosítottak-e, és eredményesen kezelték-e a kutatás és a gazdálkodási gyakorlat közötti szakadékat.

A projektek közel egyharmada nem kapcsolódott közvetlenül a gazdálkodáshoz

19 Megvizsgáltuk, hogy a projektek hogyan járultak hozzá a mezőgazdasági termelékenység és fenntarthatóság növeléséhez. Megállapítottuk, hogy míg a legtöbb projekt (a 70 projektből 48) közvetlenül kapcsolódott gazdálkodáshoz – növénytermesztéshez, állattenyésztéshez, valamint feldolgozatlan élelmiszerek és nyersanyagok előállításához –, jelentős számban (22 projekt) voltak olyanok, amelyekről ez nem volt elmondható. Bár egyértelmű, hogy az EIP-AGRI szabályainak és célkitűzéseinek a gazdálkodásra kell hatással lenniük, az uniós keret a mezőgazdaság és a tágabb értelemben vett élelmiszer-ágazat finanszírozását is lehetővé tette. A gyakorlatban a tagállamok nagyon tágan értelmezték ezt a célt, és egyes esetekben olyan projektekre esett a választásuk, amelyek nem valószínű, hogy hatással lesznek a gazdálkodásra. Az **1. háttérmagyarázat** olyan projektekre mutat be példákat, amelyek csak közvetetten vagy egyáltalán nem kapcsolódnak a gazdálkodáshoz.

1. háttérmagyarázat

Olyan projektek, amelyek csak közvetetten vagy egyáltalán nem kapcsolódnak a gazdálkodáshoz (példák)

Egy lengyelországi projekt fő célja hosszabb ideig eltartható és könnyebben kenhető vaj előállítására szolgáló technológia kifejlesztése és alkalmazása volt. A projektet egy nagy tejfeldolgozó vállalat valósította meg, és mezőgazdasági termelők nem vettek részt benne. Ha a projekt nyomán nőtt volna a vajértékesítésből származó nyereség, az innováció kismértékben hozzájárult volna mintegy 2500 tejtermelő gazdasági fenntarthatóságához, még ha gazdálkodási tevékenységükre nem is gyakorolt volna hatást.

Egy spanyolországi (Katalónia) projekt célja az volt, hogy megváltoztassa egy supermarket-lánc márkaculátát, és tájékoztassa a fogyasztókat a márká értékeiről. A projekttevékenységek a fogyasztók megítélését mérő standard tanulmányok készítéséből, piackutatásból és a márkasratégia kidolgozásából álltak. Ebben a projektben nem találtunk semmilyen kapcsolódást a gazdálkodási gyakorlatokhoz.

Forrás: Európai Számvevőszék, a mintánkban szereplő projektek alapján.

- 20** Projektterveikben az operatív csoportoknak ismertetniük kell, hogy a javasolt innováció hogyan járulna hozzá az EIP-AGRI azon célkitűzéséhez, hogy növelje a termelékenységet és előmozdítsa a fenntartható erőforrás-gazdálkodást³. A Bizottság, illetve a tagállamok azonban nem nyújtottak iránymutatást arra vonatkozóan, hogy ezt a hozzájárulást hogyan kell értékelni vagy mérni. Így a mintánkban szereplő mind a 70 projekt esetében azt állították, hogy azok hatással vannak a mezőgazdasági termelékenységre vagy a fenntarthatóságra, noha 22 projekt nem vagy csak közvetett módon kapcsolódott a gazdálkodáshoz.
- 21** Megállapítottuk, hogy a mintánkban azok voltak a sikeres projektek, amelyek figyelembe vették a mezőgazdasági termelők gyakorlati igényeit. Az, hogy a kezdeti tervezési szakasztól a projekt befejezéséig bevonták a mezőgazdasági termelőket és a gyakorlati szakembereket, biztosította, hogy az innovációk a mezőgazdasági termelők előtt álló tényleges kihívásokra irányuljanak, megkönnyítsék a gyakorlati tesztelést, és – amennyiben sikeresek – szélesebb körben mozdítsák elő az elfogadást a mezőgazdasági termelői közösség körében. A **2. háttérmagyarázat** a mezőgazdasági termelők igényei által vezérelt projektekre mutat be példát.

2. háttérmagyarázat

A mezőgazdasági termelők igényei által vezérelt sikeres innováció (példa)

Spanyolországban az Ebro deltájának (Katalónia) rizstermesztői azzal a céllal valósítottak meg egy projektet, hogy továbbfejlessék és átalakítsák a rizs szárazvetési technikáit. A cél az volt, hogy a talajtípus, a növényfajta és a növénytermesztési gyakorlatok alapján optimalizálják a vízfogyasztást, és felmérjék, hogy milyen hatással jár a szárazvetés a csigák elterjedésére, ezek ugyanis jelentős károkat okoznak a nedves körülmények között vetett rizsben.

A mezőgazdasági termelők a projekt minden szakaszában aktívan részt vettek. Egy kutatóintézettel együttműködve megfelelő szárazvetési technikákat fejlesztettek ki. Manapság a rizs szárazvetését széles körben végzik az Ebro deltájában, 2024-re a rizstermő terület 37%-án használták ezt a módszert. A projekt megkezdése előtt a szárazvetés módszere gyakorlatilag ismeretlen volt.

Forrás: Európai Számvevőszék, a mintánkban szereplő projektek alapján.

³ Az 1305/2013/EU rendelet 57. cikkének (1) bekezdése.

22 A mintánkban szereplő 70 projekt közül 12 esetében nem találtunk arra utaló bizonyítékot vagy jelzést, hogy a kezelt igények gazdálkodási gyakorlathoz vagy általában az agrár-élelmiszeripari ágazathoz kapcsolódtak volna. Az ilyen projekteket általában hatóságok vagy kutatók kezdeményezték, többnyire kereskedelmi forgalomban is elérhető megoldásokat tesztelve. E 12 projektből 6 olyan eredményeket hozott, amelyeket a projekt befejezését követően felhasználtak ugyan, de csak kutatók, további tudományos munka céljára. A **3. háttérmagyarázat** olyan projektekre mutat be példákat, amelyek nem gazdálkodási gyakorlatból eredő igényeken alapultak.

3. háttérmagyarázat

Olyan projektek, amelyeket nem a mezőgazdasági termelők igényei alapján választottak ki (példák)

Egy franciaországi projekt (Burgundia–Franche-Comté) célja az volt, hogy feltérképezze a kereskedelmi forgalomban elérhető olyan műszaki és digitális innovációkat, például érzékelőket, amelyek megkönnyíthetik a Charolais szarvasmarha-tenyésztők munkáját a régióban. A projekt egyik tevékenysége keretében feltárták a mezőgazdasági termelők sajátos igényeit, és megvizsgálták, hogy a meglévő megoldások megfelelnek-e ezeknek az igényeknek. A mezőgazdasági termelők többsége vagy már rendelkezett érzékelőkkel, vagy nem érdeklődött a digitális megoldások iránt. A projekt végső soron azt segítette elő, hogy az azt elindító kísérleti gazdaság csatlakozni tudjon a [digitális gazdaságok nemzeti hálózatához](#).

Hollandia nemzeti projektfelhívás közzétételével igyekezett kezelni az irányító hatóság azon igényét, hogy éves környezetvédelmi és éghajlat-politikai kötelezettségvállalásokat teszteljen a 2023–2027-es KAP-ba történő bevezetés céljával. A mintánkban szereplő, e felhívásban részt vevő projekt célkitűzéseit a hatóságok az egész közbeszerzésre vonatkozóan előre meghatározták, anélkül, hogy előzetesen konzultáltak volna a mezőgazdasági termelőkkel. A holland hatóságok nem tudták bizonyítani, hogy az új programozási időszakra vonatkozó KAP-támogatás tervezésekor felhasználták volna a projekt eredményeit.

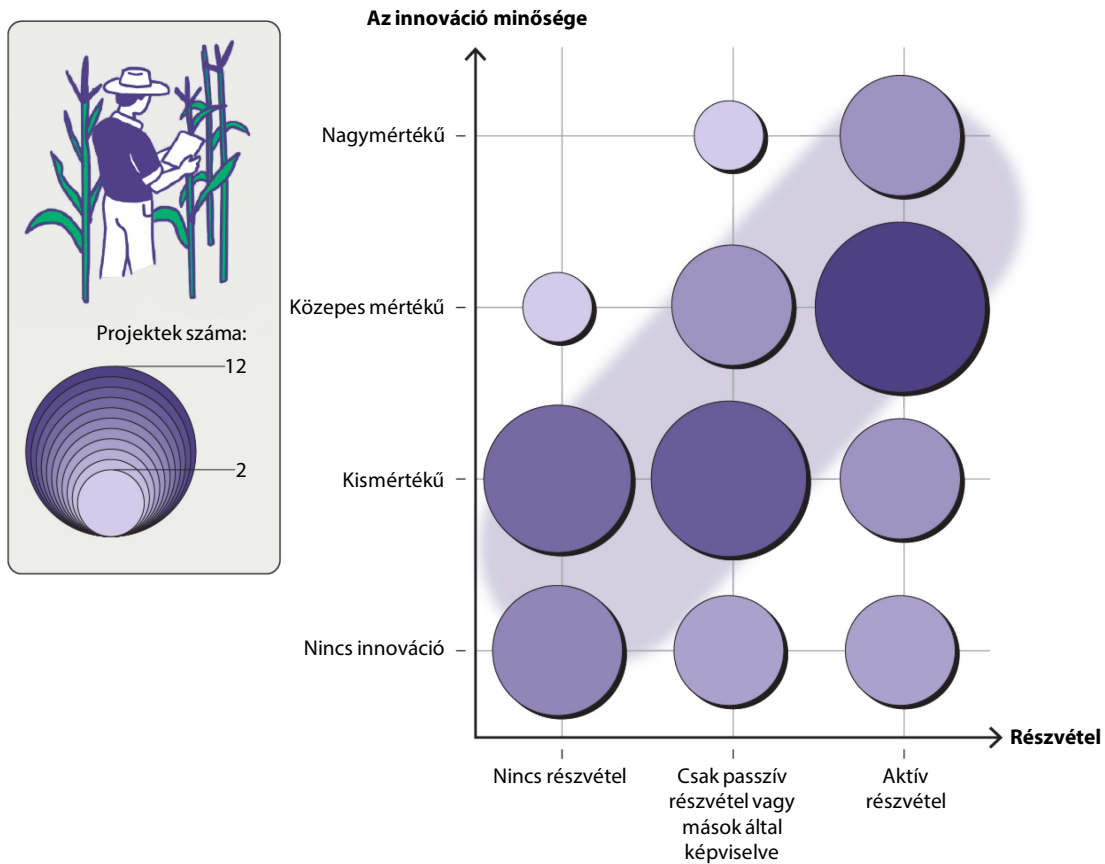
A mezőgazdasági termelők innovációs igényeit nem rangsorolták

- 23** Több olyan tényezőt is feltártunk, amelyek miatt a mintánkban szereplő 12 projekt nem a mezőgazdasági termelők innovációs igényeire összpontosított. Először is, a KAP négy EIP-AGRI célkitűzését nagyon tágan határozták meg, és nem tisztázták, hogy azok mennyiben járulnak hozzá az uniós mezőgazdaság termelékenységének és fenntarthatóságának növelésére irányuló általános cél eléréséhez.
- 24** Másodsor, az EIP-AGRI keret – alulról felfelé építkező megközelítésével összhangban – jelentős rugalmasságot tett lehetővé a tagállamok számára a mezőgazdasági innovációval kapcsolatos igények feltárása és a prioritások meghatározása terén. Bár a tagállamok széles körben támogathattak olyan projekteket, amelyek nem kapcsolódtak közvetlenül a gazdálkodási gyakorlathoz, ismertetniük kellett, hogy az EIP-AGRI milyen szerepet játszik a 2014–2022-es vidékfejlesztési programjaik prioritásainak megvalósításában. Ebben az esetben a mintánkban szereplő négy tagállamban megvizsgált hét vidékfejlesztési program egyike sem mutatta be a konkrét innovációs igényeket, sem azt, hogy az EIP-AGRI hogyan kezelné azokat.
- 25** Harmadsor, a tagállamok és az operatív csoportok nem éltek azzal a lehetőséggel, hogy felhasználják az [uniós EIP-hálózat](#) által létrehozott szakértői csoportok (az úgynevezett „fókuszcsoportok”) munkáját azon kiemelt területek meghatározására, amelyekkel az uniós mezőgazdasági és innovációs igények alapján a tagállami projekteknek foglalkozniuk kell. 2024 végéig összesen 55 fókuszcsoportot hoztak létre, és megállapításait és ajánlásait az uniós EIP-hálózat által terjesztett zárójelentésekben tették közzé. Az általunk vizsgált négy tagállam esetében azt állapítottuk meg, hogy a fókuszcsoportok tevékenységei nem voltak általánosan ismertek, és nem volt bizonyíték arra, hogy az irányító hatóságok vagy az operatív csoportok felhasználták volna munkájukat.
- 26** Végezetül, mivel uniós vagy tagállami szinten nem határozták meg egyértelműen az igényeket, annak biztosítása, hogy a projektek a mezőgazdasági termelők innovációs igényeire irányuljanak, attól függött, hogy az operatív csoportokban vettek-e részt mezőgazdasági termelők. Bár az uniós szabályok nem tették kötelezővé a mezőgazdasági termelők részvételét az operatív csoportokban, a Bizottság iránymutatásai és a tagállamok vidékfejlesztési programjai hangsúlyozták annak fontosságát, hogy a mezőgazdasági termelőket aktívan bevonják a projektekbe. A négy vizsgált tagállam közül kettő, Hollandia és Lengyelország, a mezőgazdasági termelőknek az operatív csoportokban való részvételét támogathatósági feltétellé tette a projektfelhívásokban. A „részvétel” fogalmát azonban igen tágan értelmezték gyakorlatban, lehetővé tették ugyanis, hogy a mezőgazdasági termelők passzívan, különböző képviseleti szervezeteken keresztül vegyenek részt.

A mezőgazdasági termelők projektekben való aktív részvétele nagyobb eséllyel vezetett sikerhez

- 27** Noha nagyobb hangsúlyt kapott a végfelhasználók innovációk létrehozásába való bevonása, megállapítottuk, hogy a mintánkban szereplő projektek több mint felében (70-ből 41-ben) a mezőgazdasági termelők nem vettek részt aktívan. Ezekben a projektekben a mezőgazdasági termelők vagy nem voltak tagjai az operatív csoportoknak, vagy részvételük arra korlátozódott, hogy passzív módon erőforrásokat, például mezőgazdasági üzemeket, földterületeket vagy gépeket biztosítsanak az operatív csoportok más tagjai számára kutatásaik elvégzéséhez.
- 28** Megállapítottuk, hogy a mezőgazdasági termelők gyakran vonakodtak attól, hogy részt vegyenek az operatív csoportok projektjeiben, főként azért, mert részvételükért nem kaptak díjazást. Franciaországban (Burgundia–Franche-Comté) például az általunk áttekintett 10 projektből 9 esetében egyes mezőgazdasági termelők vagy szervezeteik operatívcsoporthoz tartoztak ugyan, de csak 3 projektben vettek aktívan részt. Az ilyen csoportok tagjai közül egyedül a mezőgazdasági termelők nem részesültek e 9 projekt egyikében sem kifizetésben a részvételükért.
- 29** Az uniós jogszabályok, iránymutatások, illetve az általunk áttekintett négy tagállam közül három által kidolgozott szabályok nem tettek említést a mezőgazdasági termelőknek a projektekben való részvételért történő díjazása kérdéséről. A tudományos szakemberektől, illetve tanácsadóktól eltérően a mezőgazdasági termelők nem írnak alá munkaszerződéseket és nem kapnak fizetési jegyzékeket, emellett az általuk elvégzett munkát sem könnyű értékelni. Csak Hollandia dolgozott ki rendelkezéseket a mezőgazdasági termelők kifizetéséről, és a mintában szereplő négy tagállam közül szintén ez az ország érte el a legmagasabb szintű aktív mezőgazdasági termelői részvételt. Hollandiában a mezőgazdasági termelőknek lehetőségük volt arra, hogy a projekt keretében ledolgozott munkaórákat 35 euró/óra értékű természetbeni hozzájárulásként elszámolják, amelyet ezt követően legfeljebb 70%-os támogatási aránnyal fizettek ki. A 2023–2027-es KAP keretében az ellenőrzésünk által érintett két franciaországi régióban szintén volt lehetőség arra, hogy a mezőgazdasági termelők egy adott projektben való részvételért kifizetésben részesüljenek, amelynek összege önbevalláson alapult és óradíját előre meghatározták.
- 30** Elemzésünk rámutat, hogy az előállított innováció minősége szempontjából milyen előnyökkel jár a mezőgazdasági termelők aktív bevonása a projektekbe. Azok a projektek, amelyekben a mezőgazdasági termelők aktívan részt vettek a megoldások kidolgozásában és végrehajtásában, sikeresebbek voltak, mint azok, amelyekben csak passzívan vagy egyáltalán nem vettek részt (**3. ábra**).

3. ábra | A mezőgazdasági termelők aktív részvétele javítja az innováció minőségét

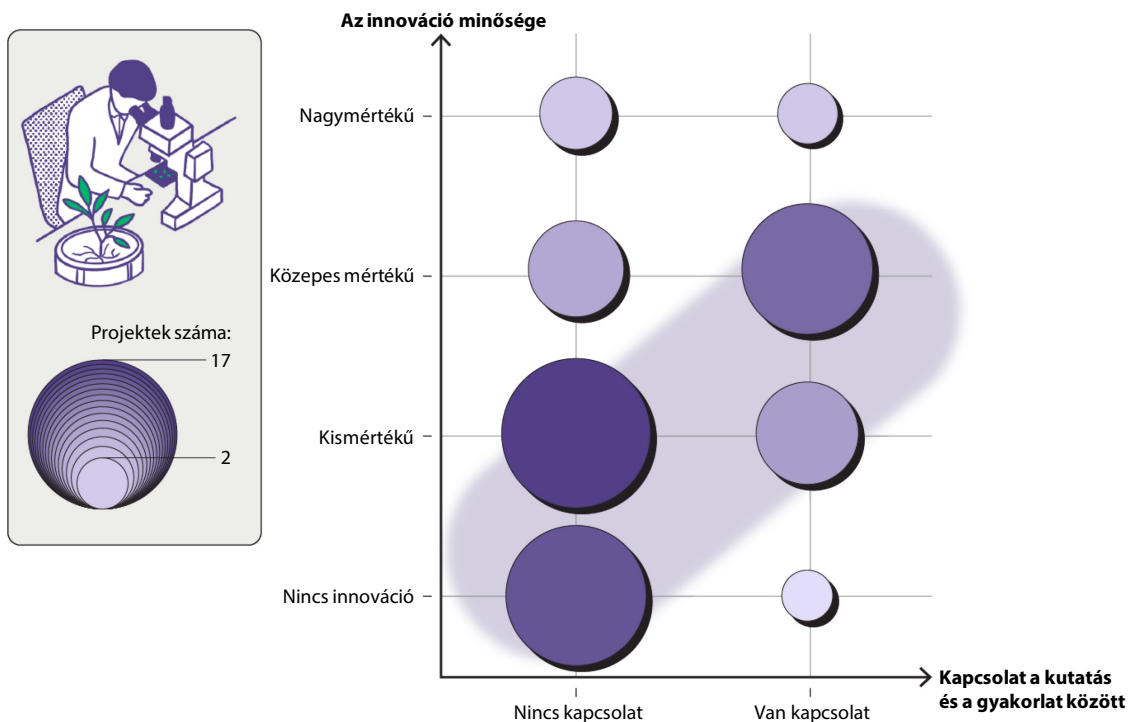
Forrás: Európai Számvevőszék, a mintánkban szereplő projektek alapján.

A projektek kevesebb mint fele irányult a kutatás és a gazdálkodási gyakorlat közötti kapcsolat megteremtésére

- 31** A KAP-on belül a négy EIP-AGRI célkitűzés egyike arra vonatkozott, hogy szorosabban össze kell kapcsolni a kutatást és a gazdálkodási gyakorlatot, és ehhez „kapcsolatokat [kell teremteni] az élvonalbeli kutatás eredményeként rendelkezésre álló ismeretek és technológiák, valamint a mezőgazdasági termelők [...] között”⁴. A projekteknek nem az volt a céljuk, hogy alkalmazott kutatást végezzenek, hanem hogy a KAP-on belül az EIP-AGRI alulról felfelé építkező és közös alkotási elemei révén hozzájáruljanak a kutatás és a gyakorlat között szorosabb kapcsolat kialakításához. A négy kiválasztott tagállam egyike sem hozott intézkedéseket olyan projektek előmozdítására, amelyek meglévő vagy új kutatási eredményeket építettek volna be a gazdálkodási gyakorlatokba. Franciaországban (Normandia) a vidékfejlesztési program még ki is hangsúlyozta, hogy a projekteknek elsősorban alkalmazott kutatást kell végezniük. Összességében a 70 projektből álló mintánkban 7 olyan projektet találtunk, amelyek csak alkalmazott kutatás végzésére összpontosítottak, nem pedig e kutatás gyakorlati megvalósítására.
- 32** A KAP keretében megvalósuló EIP-AGRI projektekkel kapcsolatos ötletek egyik lehetséges forrása a Horizont 2020, az Unió kutatási és innovációs programja volt, amely a 2014–2020-as időszakra több mint 1,5 milliárd eurót különített el mezőgazdasági és erdészeti kutatásokra. Megállapítottuk, hogy a KAP EIP-AGRI projektjeiben a mintánkban szereplő tagállamok egyike sem mozdította elő aktívan a Horizont programok kutatási eredményeinek felhasználását. A mintánkban szereplő 70 projekt egyike sem használt fel a Horizont projektek által létrehozott konkrét ismereteket.
- 33** A mintánkban szereplő projektek esetében megvizsgáltuk, hogy bevontak-e kutatókat, illetve azt, hogy a projektek önálló kutatások voltak-e, ahol a mezőgazdasági termelők és más szakemberek csupán vizsgálati alanyok voltak, vagy hogy a megoldásokat együttműködésben dolgozták-e ki. A mintában szereplő 70 projekt közül 27 esetében láttuk azt, hogy azok alulról felfelé építkező, közös alkotási folyamat alapján jöttek létre, amely meglévő vagy új kutatásokat ültetett át a gyakorlatba. Ezek jobb minőségűek voltak, mint azok, amelyek nem így jártak el (**4. ábra**). Pozitív korrelációt állapítottunk meg a kutatás és a gazdálkodási gyakorlat integrálása, valamint a megvalósult innováció minősége között (**4. háttérmagyarázat**).

⁴ Az 1305/2013/EU rendelet 55. cikkének (1) bekezdése.

4. ábra | A kutatás és a gazdálkodási gyakorlat közötti kapcsolat megteremtése javítja az innováció minőségét

Forrás: Európai Számvevőszék, a mintánkban szereplő projektek alapján.

4. háttérmagyarázat

Esettanulmány a mintánkban szereplő projektek alapján

Elemeztük 70 projektből álló mintánkat, és korrelációs elemzést végeztünk. Megállapítottuk, hogy a gyakorlati igények kielégítése, a mezőgazdasági termelők aktív bevonása, a kutatás és a gazdálkodás közötti gyakorlati kapcsolatok kialakítása és az eredmények hatékony terjesztése révén javult az innováció minősége. Esettanulmányunk továbbá arra is rámutat, hogy pozitív korreláció figyelhető meg az érdekelt feleket bevonó gyakorlati, releváns és jól kommunikált megoldások és az innováció minősége között. Korrelációs elemzésünk és a 70 projektből álló minta alapadatai a nyílt hozzáférésű adatok platformján érhetők el ([III. melléklet](#)).

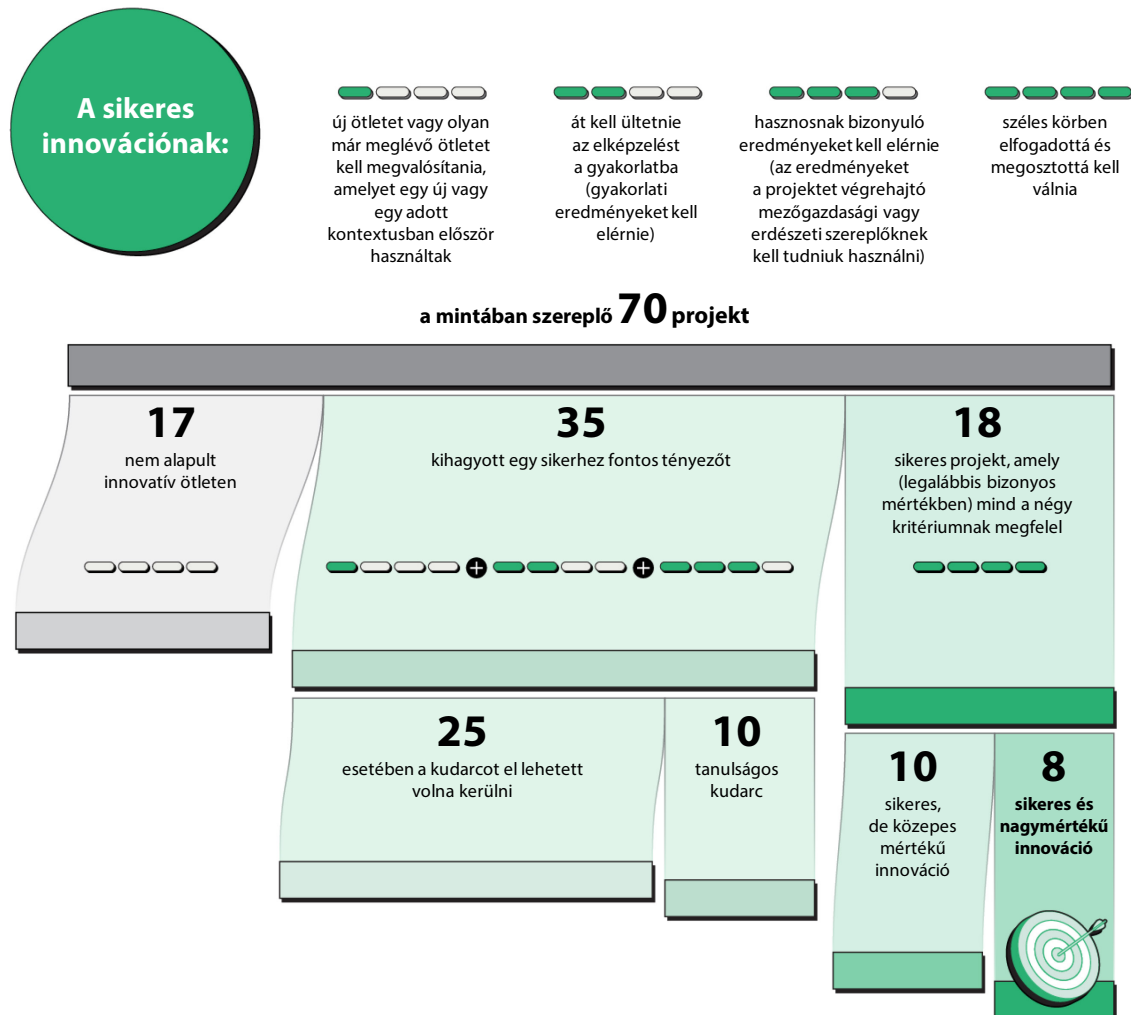
Forrás: Európai Számvevőszék, a mintánkban szereplő projektek alapján.

A projektek több mint fele nem tudott sikeres innovációt létrehozni

A projektek mintegy negyede nem bizonyult lehetséges innovációnak

- 34** Az operatív csoportok projektjeinek végrehajtására vonatkozó bizottsági iránymutatások a sikeres mezőgazdasági innovációt úgy határozzák meg, hogy az egy új vagy meglévő ötlet, amelyet először egy adott kontextusban alkalmaznak, majd átültetnek a gyakorlatba, és amely hasznosnak bizonyul és végül széles körben elfogadják. E négy jellemző alapján értékeltük az innováció minőségét a mintánkban szereplő 70 projekt esetében. Értékelésünket részletesen a *II. melléklet*, összefoglalva pedig az *5. ábra* mutatja be.

5. ábra | A projekteknek csak mintegy negyede tudta kimutatni, hogy esetükben (bizonyos mértékig) jelen van mind a négy olyan jellemző, amelyek sikeres innovációra utalnak

Forrás: Európai Számvevőszék, a mintánkban szereplő projektek alapján.

35 18 olyan projektet találtunk, amelyek – legalábbis bizonyos mértékben – a sikeres innováció mind a négy jellemzőjét hordozták. Ezek közül nyolc projekt kiváló minőségű innovációt eredményezett: az innovatív ötleteket megvalósították, az eredményeket ma is felhasználják, azokat megsokszorozták, illetve nagyobb léptékűre bővítették. Ezek a projektek megalapozottan törekedtek valamely szélesebb körű igény kielégítésére, gyakorlati eredményeket céloztak meg, és aktívan bevonták a tervezett megoldás végfelhasználóit. Az [5. háttérmagyarázat](#) magas színvonalú innovációt eredményező sikeres projektekre mutat be példát. A fennmaradó tíz, sikeres innovációt megvalósító projekt eredményeit jelenleg csak a projekt résztvevői használják fel, de azokat oly módon terjesztették, hogy a jövőben megkönnyíthessék a széles körű felhasználást.

5. háttérmagyarázat

Egy magas színvonalú innovációt eredményező projekt (példa)

Lengyelországban egyetemi kutatók megállapították, hogy az egyre népszerűbb lengyel borágazat még mindig elavult művelési módszereket és kézi borpalackozási technikákat alkalmaz. 16 bortermelővel közösen egy projektet dolgoztak ki az előállított bor minőségének átfogó javítására olyan létező gyakorlatok alapján, amelyeket a helyi lengyel bortermelők korábban nem alkalmaztak. A projekt a következőkből állt:

- helyszíni és laboratóriumi vizsgálatok az egyes szőlőültetvényekhez legjobban illő szőlőfajták megtalálása érdekében;
- egy szabványos, nitrogént használó palackozási eljárást alkalmazó mobil palackozósor létrehozása (lásd alább);
- közös márka kialakítása a helyi borok értékesítésére, valamint szinergiák meghatározása a közös forgalmazás és értékesítés terén.

A projektet sikeresen végrehajtották. A borászok növelték termésüket, csökkentették költségeiket, és a jobb minőségnek, valamint az együttműködésen alapuló marketingnek köszönhetően hosszú távú szerződéseket tudtak kötni kiterjedt kiskereskedelmi láncok ellátására. Ezeket a megoldásokat később Lengyelország más kisüzemi bortermelői is átvették.

36 A mintánkban szereplő 70 projekt közül 17 nem valósított meg innovációt, mivel ezek nem innovatív ötleten alapultak.

- Közülük nyolc projekt standard együttműködési, demonstrációs vagy egyéb vidékfejlesztési projekt volt, amelyeket a vidékfejlesztési program más intézkedéseiből is lehetett volna finanszírozni, és céljuk nem az volt, hogy innovatív megoldást hozzanak létre.
- A fennmaradó kilenc projekt nem innovatív ötlettel foglalkozott (vagyis új ötlettel vagy olyan már meglévő ötlettel, amelyet egy adott kontextusban először használtak).

A **6. háttérmagyarázat** olyan projektekre mutat be példát, amelyek nem teszteltek innovációs ötletet.

6. háttérmagyarázat

Olyan projektek, amelyek együttműködésen alapultak, de nem szóltak innovációról (példák)

Lengyelországban a mintánkban szereplő 10 projektből 2 kizárólag standard rövid ellátási láncok létrehozására vonatkozott, és a projektköltségek főként szállító kisteherautók beszerzését fedezték. E projektek esetében nem volt szükség a pályázat innovatív jellegének értékelésére, és azt nem is végezték el.

Forrás: Európai Számvevőszék, a mintánkban szereplő projektek alapján.

A kiválasztott projektek mintegy egyharmada esetében valószínű volt, hogy azok a gyakorlatban nem eredményeznek innovációt

37 Az innovatív ötleten alapuló 53 projekt közül 35 nem eredményezett sikeres innovációt, mivel annak három fennmaradó jellemzője közül – egy ötletet átültetnek a gyakorlatba, az hasznosnak bizonyul, és később széles körben alkalmazzák – legalább egynek nem felelt meg. E projektek közül 25 esetében már a tervezési szakaszban egyértelmű volt, hogy a gyakorlatban valószínűleg nem eredményeznek innovációt, többek között az alábbi okok miatt:

- a) gyakorlati eredmény létrehozása nem szerepelt a tervek között;
- b) nem olyan eredményekre irányultak, amelyeket széles körben alkalmazni lehetne;
- c) a projekt befejezése előtt reálisan nem tudtak gyakorlati eredményeket elérni.

Ezeket a projekteket a kiválasztási eljárások jobb megtervezése esetén ki lehetett volna zárni. A fennmaradó tíz projekt a tanulságos kudarcra adott példát: ezek a projektek méltányolható ötletet teszteltek, de végül nem eredményeztek innovációt, többek között az ilyen kezdeményezések eredendő kockázata miatt.

38 Azon 25 projekt közül, amelyek nem eredményeztek sikeres innovációt és tanulságos kudarcoknak sem voltak tekinthetőek, hat nem járt gyakorlati eredménnyel. Ezeket a projekteket kezdettől fogva úgy tervezték, hogy a munkát egy jövőbeli innovációra vonatkozó elméleti koncepció, modell vagy terv kidolgozásával zárják le. Ezzel kapcsolatban a [7. háttérmagyarázat](#) szolgál példával.

7. háttérmagyarázat

Olyan projekt, amely esetében nem terveztek gyakorlati eredményt (példa)

Egy hollandiai projekt célja az volt, hogy a jelenlegi helyzet elemzése alapján a régióban első alkalommal dolgozzon ki cselekvési tervet az itt található tőzeglápokban alkalmazható fenntartható gazdálkodási gyakorlatokra vonatkozóan. E cselekvési terv támogatása érdekében a projekt kilenc olyan kiemelt területre vonatkozó projektdokumentáció létrehozását is magában foglalta, amelyekkel a jövőben kilenc EIP-AGRI végrehajtási projekt foglalkozni. A projekt keretében gyakorlati megvalósítást nem terveztek.

A kilenc meghatározott kiemelt terület közül csak öt esetében dolgoztak ki projektterveket vagy projektleírásokat. A fennmaradó négy projekt esetében nem készült projektdokumentáció, mivel a projektet idő előtt megszüntették, ugyanis az operatív csoport nem mutatott érdeklődést a folytatás iránt.

Forrás: Európai Számvevőszék, a mintánkban szereplő projektek alapján.

- 39** Megállapítottuk, hogy a 25 projektből 13 esetében olyan szűken határozták meg a tervezett tevékenységeket, hogy a létrehozott innováció csak az operatív csoport tagjai számára lett volna hasznos, mivel a projekttevékenységek az operatív csoport tagjainak speciális vagy résziaci igényeit elégítették ki ([8. háttérmagyarázat](#)).

8. háttérmagyarázat

Speciális vagy réspiaci igényű projektek (példák)

Egy hollandiai projekt célja az volt, hogy egy mezőgazdasági termelővel és egy helyi önkormányzattal együttműködve innovatív módszert dolgozzon ki a korábbi mezőgazdasági épületek rendeltetésének módosítására. A projekt terveit az érintett mezőgazdasági termelő igényeihez igazították, és a projekt keretében kifejlesztett innováció egyetlen része sem volt könnyen átültethető más mezőgazdasági termelők igényeire.

Spanyolországban (Andalúzia) egy projekt célja egy kecsketejfeldolgozó üzem energia- és vízfogyasztásának javítása, valamint a kecsketejtermékek diverzifikációjának előmozdítása volt. Megállapítottuk, hogy a projekt segítette a vállalatot az infrastruktúrája korszerűsítésében, valamint víz- és energiafogyasztásának csökkentésében. Az előállított eszközök és modellek azonban kifejezetten ennek a létesítménynek az infrastruktúrájához igazodtak, és máshol nem voltak hasznosíthatók. A projekt emellett nem fejlesztett ki kecsketejből származó új termékeket sem, noha ez lett volna az eredeti terv.

Forrás: Európai Számvevőszék, a mintánkban szereplő projektek alapján.

40 A szakosodott vagy réspiaci igényre irányuló 13 projekt közül 7 esetében kezdettől fogva egyértelmű volt, hogy az innovációt valószínűleg nem fogják szélesebb körben alkalmazni. Ezek az esetek termékinnovációkhoz kapcsolódtak, és a projekttervek nem tartalmaztak sem piaci tesztelést, sem elemzést. Többek között a következők fejlesztésére irányultak:

- új, hosszabb ideig eltartható, könnyebben kenhető vajtípus és egy jótékony egészségügyi tulajdonságokkal rendelkező, piros húsú almából készülő gyümölcsle (Lengyelország);
- egészséges gyümölcsételek és kecsketejből készült új tejtermékek (Spanyolország).

Az e projektek keretében kifejlesztett termékeket soha nem értékesítették és nem tesztelték a piacon, mivel egyértelmű volt, hogy azokat nem lehet észszerű költségek mellett előállítani.

41 A két lengyelországi projekt, amely résziaci igényt elégített ki (40. bekezdés), olyan eszközökbe történő nagyberuházásokat foglalt magában, mint gyártósorok és gépek, amelyekből az operatív csoport tagjai a projekt befejezését követően maradéktalanul profitálni tudtak. Az uniós belső piaci szabályok szerint a kutatási és fejlesztési projektekbe történő ilyen beruházások elszámolható költségeit a projekt időtartamának megfelelő értékcsökkenés költségére kell korlátozni. Mivel az eszközberuházások jogellenes visszatérítése egy nemzeti szinten helytelenül alkalmazott szabályból eredt, megállapítottuk, hogy a mintánkban szereplő tíz lengyelországi projektből nyolc a megengedettnél több finanszírozásban részesült (9. háttérmagyarázat). Az ilyen esetek alternatív költséget jelentenek más, innovatívabb projektek finanszírozásával szemben.

9. háttérmagyarázat

Olyan projekt, amelynek forrásait nagyrészt tőkeberuházásra, nem pedig innovációra költötték (példa)

Egy lengyelországi projekt egy tőzegáfonya-ültetvény zárt öntözőrendszerén belüli innovatív vízkezelési technológia bevezetésére irányult. A projekt költségeinek 92%-a egy új tőzegáfonya-ültetvény létrehozásának 1,5 millió euró összegű beruházási költsége volt, 50%-os állami támogatási aránnyal. A beruházási költségekből 750 000 eurót megtérítettek a kedvezményezett számára.

A projekt időtartamának megfelelő értékcsökkenési költségek azonban csak 94 000 eurót tettek ki, így a visszatérítés nem haladhatta volna meg a 47 000 eurót. Mintegy 700 000 euró összegű uniós támogatást így tőkeberuházásra, nem pedig innovációra fizettek ki, megsértve ezzel az uniós szabályokat.

Forrás: Európai Számvevőszék, a mintánkban szereplő projektek alapján.

- 42** Megállapítottuk emellett, hogy a 13 szakosodott vagy réspiaci igényre irányuló projektből ötöt teljes egészében vagy részben támogatás nélkül is megvalósítottak volna (ezt nevezzük „holtteherhatásnak” – [10. háttérmagyarázat](#)). Az ilyen esetek alternatív költséget jelentenek más, innovatívabb projektek finanszírozásával szemben.

10. háttérmagyarázat

Olyan speciális projektek kedvezményezettjei, amelyek saját javukra használtak fel közpénzeket (példák)

Egyes EIP-AGRI eszközből finanszírozott projektek kedvezményezettjei többek között a következők voltak:

- a) Hollandiában egy, a burgonyaalapú összetevők előállításában globális vezető szerepet betöltő szövetkezet 1 milliárd eurót is elérő éves bevételről és több millió euró nyereségről számolt be a projektidőszak alatt;
- b) Spanyolországban egy amerikai magántőke-befektetési társaság tulajdonában lévő nagy spanyol hagyományos pezsgőtermelő vállalat mintegy 100 millió euró éves nyereségről számolt be a projekt időtartama alatt;
- c) Lengyelországban egy nagy multinacionális élelmiszer-ipari vállalat mintegy 100 millió euró éves nyereségről számolt be a projekt időtartama alatt.

E projektek célja az volt, hogy korszerű megoldásokat kínáljanak egy konkrét vállalat számára, amely saját forrásaiból is képes volt azt finanszírozni. A projekteredményeket e kedvezményezettek egyike sem osztotta meg. A közpénzeket tehát nagy magánvállalkozások fellendítésére használták fel, és azok a tágabb értelemben vett ágazat számára nem jártak előnyökkel.

Forrás: Európai Számvevőszék, a mintánkban szereplő projektek alapján.

- 43** Végezetül megállapítottuk, hogy azon 25 projekt közül, amelyek nem voltak sikeresek, de a kudarcot el lehetett volna kerülni, három nem tartott elég hosszú ideig ahhoz, hogy mindent meg lehessen tenni a tervezett innováció létrehozása érdekében (lásd: [11. háttérmagyarázat](#)). E projektek nyomán azért nem jöhetett létre sikeres innováció, mivel a tervezett célkitűzések nem voltak összhangban a projekt időtartamával.

11. háttérmagyarázat

Olyan projektek, amelyek nem hangolták össze célkitűzéseiket a projektek időtartamával (példák)

Lengyelországban megvizsgáltunk egy kétéves projektet, amely neurális hálózatoknak nevezett mesterséges intelligenciát használó gépi tanulási modelleken alapuló döntéshozatali alkalmazás létrehozására irányult. Az ilyen hálózatok kifejlesztése általában több mint öt évet vesz igénybe. Bár a projekt már 2022 végén lezárult, az alkalmazás jelenleg még mindig fejlesztés alatt áll. Lengyelország legfeljebb három évig, kivételes esetekben pedig legfeljebb öt évig tartó projektekhez nyújtott támogatást.

Spanyolországban (Andalúzia) két, olívaolaj előállításával foglalkozó termelői szervezet egy kétéves projektet hajtott végre azzal a céllal, hogy bebizonyítsa: az intenzív olajfaligetek gazdaságilag életképesebbek, mint a hagyományos olajfaligetek, és meggyőzze a mezőgazdasági termelőket az intenzív termelésre való átállásról. A projekt költségeinek felét az 50 hektárnyi hagyományos ültetvény eltávolítására és helyébe intenzív ültetvény létrehozására fordították. Tekintettel arra, hogy egy újonnan telepített ültetvény terméshozama az első négy-öt évben kisebb mértékű, és a hozam csak a tizedik év után lesz teljes mértékű, a projekt csak a rendelkezésre álló becsült adatok alapján tudta meghatározni a beruházások megtérülését és elvégezni a termelékenységi számításokat.

Forrás: Európai Számvevőszék, a mintánkban szereplő projektek alapján.

A finanszírozásért folytatott verseny hiánya és a nem megfelelő kiválasztási eljárások csökkentették az innovációs potenciált

- 44** Az általunk felkeresett négy tagállam nemzeti intézkedéseinek áttekintése alapján több okot is láttunk arra, hogy a mintánkban szereplő projektek több mint fele miért nem eredményez valószínűleg innovációt.

- 45** Először is megállapítottuk, hogy kevés verseny volt a projektek között az EIP-AGRI által biztosított finanszírozás megszerzése érdekében. Az EIP-AGRI esetében a tagállamoknak versenyeztetési eljárást kell követniük a projektek kiválasztása során, amelyek keretében a pályázatokat a kiválasztási szempontok alapján értékelik, majd a legjobb pályázatok kiszűrése céljából rangsorolják. A mintában szereplő mind a négy tagállamban jelentős számú pályázat érkezett be a projektfelhívásokra. A 2014–2022-es időszakban Franciaországban (Normandia) például 150 projektjavaslat érkezett be, és ezekből mindössze ötöt utasítottak el a kiválasztási folyamat során. Ezen öt projekt közül négy az első projektfelhívásban szerepelt, amikor az intézkedés még mind a pályázók, mind az irányító hatóság számára új volt. Spanyolországban, Hollandiában és Lengyelországban a 2014–2022-es vidékfejlesztési programokban az EIP-AGRI-t fedező együttműködési intézkedés költségvetését többször megemelték, mivel az irányító hatóságok úgy döntöttek, hogy csökkentik a szűk költségvetésből adódó nyomást.
- 46** Másodszor, megállapításunk szerint a projektjavaslatok innovatív jellege, azaz hogy egy új ötletet teszteltek-e vagy egy meglévő ötletet helyeztek-e új kontextusba, a mintánkban szereplő négy tagállam egyikében sem volt döntő kritérium a projektek kiválasztásához. Új, kereskedelmi forgalomban kapható berendezések vagy gépek tesztelése vagy vásárlása például innovációnak számított, noha a Bizottság EIP-AGRI iránymutatásai értelmében az ilyen intézkedéseket a tagállamoknak ki kellett zárniuk a támogatásból. Lengyelország esetében ez azt is eredményezte, hogy jelentős összegű támogatást fizettek ki az operatív csoportoknak tőkeberuházásra, annak ellenére, hogy a projekt során a beszerzett eszközökkel kapcsolatos, az értékcsökkenést meghaladó költségek finanszírozása ellentétes volt az uniós szabályokkal.
- 47** A négy tagállam közül kettő (Franciaország és Lengyelország) úgy döntött, hogy a projektjavaslatok innovatív jellegét támogathatósági kritériumként határozza meg. Lengyelországban az irányító hatóság akkor tekintett egy projektötletet innovatívnak, ha a potenciális kedvezményezett a projekt innovatív jellegéről kedvező véleményt kapott egy egyetem vagy kutatóintézet részéről. Ez a folyamat azonban nem volt átlátható, és összeférhetlenséghez vezetett, mivel a minősítésért felelős kutatóintézetet nemigen ösztönözték arra, hogy negatív véleményt fogalmazzon meg. Azokban az esetekben, amikor a tagállamok az innovatív jelleget kiválasztási szempontként jelölték meg, e szemponthoz nem mindig rendeltek elegendő súlyt ahhoz, hogy a marginális vagy csekély innovációt képviselő projekteket kizárják a finanszírozásból (lásd: [12. háttérmagyarázat](#)).

12. háttérmagyarázat

A kiválasztási folyamat során csekély szerepet játszott a projektjavaslatok innovatív jellege (példák)

Spanyolországban (nemzeti vidékfejlesztési program) a projektek 100 pontból legfeljebb 10 pontot érhetnek el az „innováció foka” tekintetében, amelyből mindössze 4 pontot lehetett adni az innovációs potenciálra és 6 pontot a megvalósíthatóságra.

Franciaországban (Normandia) a projektek 170 pontból 30-at kaphattak az „innováció foka” tekintetében. Ez a kritérium külön vizsgálta, hogy a projektjavaslatban szerepelt-e műszaki, tematikus vagy szervezeti innováció, és minden innovációtípusra 10–10 pontot adott. A projektek kiválasztásához legalább 50 pont elérésére, illetve arra volt szükség, hogy ezek innovatív jellegét elegendőnek ítéljék, azt azonban, hogy mi értendő „elegendő” alatt, nem határozták meg, és minimális küszöbértéket sem rendeltek ehhez a kritériumhoz.

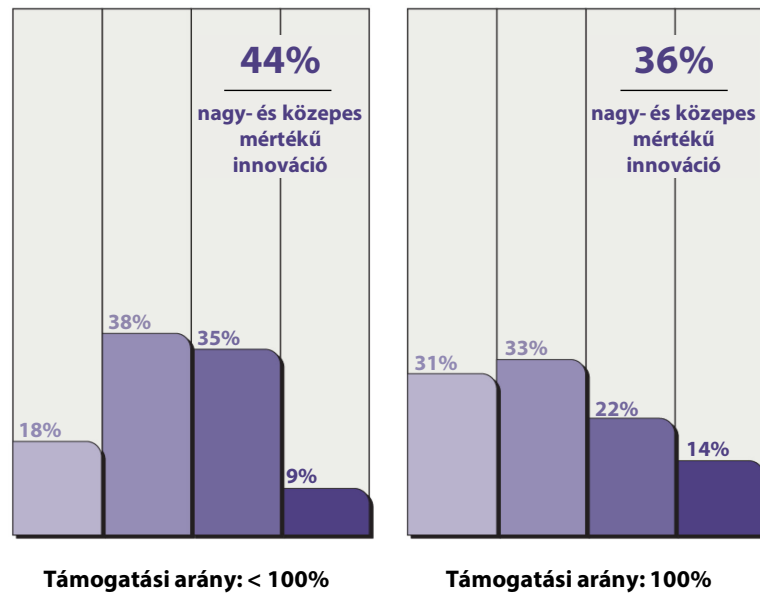
Forrás: Európai Számvevőszék, a mintánkban szereplő projektek alapján.

- 48** Harmadszor, ha meg is határozták, az „eredmények hasznosságára” és a „szélesebb körű alkalmazásra” vonatkozó kiválasztási szempontok csak elenyésző szerepet játszottak a projektkiválasztásban. Megállapítottuk, hogy a négy tagállamban a kiválasztási folyamat során nem értékelték, hogy milyen lehetőségek vannak olyan gyakorlati eredmények elérésére, amelyek elősegíthetik az innováció széles körű terjesztését. Például, bár Franciaország (Burgundia–Franche-Comté) meghatározott értékelési kritériumokat „az eredmények végfelhasználókra való átültethetőségére” és „az eredmények reprodukálhatóságára” vonatkozóan, ezek nem kaptak kellő súlyt ahhoz, hogy a megsokszorozható vagy bővíthető projektek előnyt élvezzenek.
- 49** Végezetül az 1305/2013/EU rendeletre vonatkozó elemzésünk alapján megállapítottuk, hogy a vidékfejlesztési program számos más intézkedésétől eltérően az együttműködési intézkedés egyetlen uniós szintű költségkategóriát sem zár ki, és a tagállamok akár úgy is dönthetnek, hogy a projektköltségek 100%-ának megtérítését kérik. A mintában szereplő 70 projekt közül összesen 36 esetében térítették meg teljes mértékben az elszámolható költségeket (átlagosan 322 000 eurót), ezekben az esetekben az operatív csoport tagjainak semmilyen pénzügyi kockázatot nem kellett viselniük az elvégzett tevékenységekhez kapcsolódóan. Megállapításunk szerint a támogatás maximális arányú biztosítása nem eredményezett több innovációt (**6. ábra**).

6. ábra | Nagyobb összegű támogatás nem eredményezett több innovációt

- Nagymértékű innováció
- Közepes mértékű innováció
- Kismértékű innováció
- Nincs innováció

Forrás: Európai Számvevőszék, a mintánkban szereplő projektek alapján.

A projekteredményeket gyakran nem terjesztik, illetve nem használják fel

- 50** A versenyképesebb és fenntarthatóbb mezőgazdaságot eredményező innovációs kultúra megteremtéséhez eredményes mechanizmusokra van szükség a projekteredmények terjesztéséhez és a sikeres megoldások széles körű elfogadásának támogatásához. Megvizsgáltuk, hogy a mintánkban szereplő projektek hogyan terjesztették az innovációikra vonatkozó információkat, és a Bizottság és a kiválasztott tagállamok hogyan támogatták ezeknek az ismereteknek a terjesztését a KAP keretén belül az ágazat egészének javára.

A projektek mintegy fele esetében terjesztették az eredményeket

- 51** Az innovatív ötleten alapuló 53 projekt közül 49 esetében fedezték a kommunikációs és terjesztési tevékenységek költségeit, de csak 28 projektnél tették közzé az eredményeket és osztották meg a létrehozott ismereteket. Ezek között volt mindaz a 18 projekt is, amelyek hordozták a következő, sikeres innovációt eredményező négy jellemző valamelyikét: 6 projekt olyan megoldást dolgozott ki, amelyet széles körben elfogadtak az ágazatban; 10 esetében olyan eredmény született, amelyet az operatív csoport tagjai jelenleg is használnak, és mások is felhasználhatnának; 2 projekt pedig arra a következtetésre jutott, hogy az új technológia nem felel meg az operatív csoportban részt vevő gazdaságok profiljának, de részletes ismereteket osztott meg arról, hogy mely gazdaságoknak kellene fontolóra venniük ennek az új technológiának az alkalmazását.
- 52** A KAP rendelkezései előírják az operatív csoportok számára a projekteredmények terjesztését⁵. Annak ellenére, hogy a Bizottság [tagállamoknak szóló iránymutatásai](#) szerint a mások számára esetleg hasznos és jelentős eredményeket terjeszteni kell, a mintánkban szereplő tagállamok egyike sem tájékoztatta egyértelműen az operatív csoportokat arról, hogy pontosan mit kell terjeszteni és milyen célból. Az operatív csoportok ezért általában úgy értelmezték ezt az előírást, mint a projekt tevékenységeiről és eredményeiről való tájékoztatás kötelezettségét, az eredmények vagy a létrehozott ismeretek részletes bemutatása nélkül. Ha ezeket bemutatták volna, az lehetővé tette volna más érdekelt felek, például mezőgazdasági termelők, tanácsadók, kutatók vagy hatóságok számára azok újrafelhasználását. A [13. háttérmagyarázat](#) olyan projektekre mutat be példákat, amelyek megtartották maguknak a létrehozott tudást.

⁵ Az [1305/2013/EU rendelet](#) 57. cikkének (3) bekezdése.

13. háttérmagyarázat

Olyan projektek, amelyek megtartották maguknak a létrehozott tudást (példa)

Egy hollandiai projekt célja az volt, hogy innovatív nemesítési technikákat alkalmazó új burgonyafajtákat fejlesszenek ki, elsősorban a betegségekkel szembeni ellenálló képesség növelését és a magas terméshozamot szem előtt tartva. A projekt keretében statisztikai modelleket dolgoztak ki a burgonya kiválasztására és nemesítésére, markereket hoztak létre az új fajták tulajdonságainak előrejelzésére, és hat referenciagenom kifejlesztésére is sor került. Az eredmények egyikét sem hozták azonban nyilvánosságra. Az operatív csoport egyik tagja által közzétett tudományos dokumentum csekély információt tartalmazott, amely alapján más burgonyanemesítő vállalatok nem tudták volna felhasználni a létrehozott ismereteket.

Egy spanyolországi projekt az avokádóhéj és -mag alternatív kereskedelmi célú felhasználási módjainak kutatására irányult. A héj és a mag a feldolgozott avokádó össztömegének mintegy 40%-át teszi ki, és elégetendő vagy hulladéklerakóba küldendő hulladéknak minősül. A projekt keretében ismereteket szereztek a magban és a héjban található anyagok leírásának, kinyerésének és minőségellenőrzésének módjáról, valamint arról, hogy ezek a hulladéktermékek hogyan dolgozhatók fel állati takarmány előállítására céljából, illetve hogyan használhatók fel étrend-kiegészítők és kozmetikumok hatóanyagainak előállításához. A létrehozott új ismeretek egyikét sem hozták azonban nyilvánosságra.

Forrás: Európai Számvevőszék, a mintánkban szereplő projektek alapján.

- 53** Az eredmények érdemi terjesztésére azért sem került sor, mert a projekteket úgy alakították ki, hogy azok csak az operatív csoportnak, vagy akár az operatív csoport egyetlen tagjának javát szolgálják, aki vagy belsőleg kívánta használni a megoldást, vagy a projekt befejezését követően kereskedelmi forgalomba kívánta hozni azt. Az e projekteken részt vevők jellemzően azt tervezték, hogy már a kezdettől visszatartják a jelentősebb eredményeket annak érdekében, hogy az innováció sikere esetén megőrizték versenyelőnyüket ([14. háttérmagyarázat](#)). 15 ilyen projektből 6 köztámogatás hiányában is megvalósult volna, mivel az eredmények annyira speciálisak voltak, hogy azokat más még nyilvánosságra hozatal esetén sem használhatta volna fel.

14. háttérmagyarázat

Olyan projekt, amely versenyelőnyének megőrzése érdekében nem terjesztette az eredményeket (példa)

Franciaországban (Normandia) egy EIP-AGRI projekt keretében olyan internetes platformot fejlesztettek ki, amely összekapcsolja a mezőgazdasági termelőket a mezőgazdasági szolgáltatókkal. A régió valamennyi mezőgazdasági szolgáltatóját, az általuk nyújtott szolgáltatásokat és azok árát tartalmazó adatbázis létrehozásához közpénzeket is felhasználtak. Emellett egy olyan kalkulátorért is folyósítottak támogatást, amelynek segítségével a mezőgazdasági termelők eldönthetnék, hogy gazdasági szempontból ésszerűbb-e egy bizonyos berendezést megvásárolni vagy inkább a mezőgazdasági szolgáltatásért fizetni. Ezzel kezelhető lenne a francia mezőgazdasági termelők egyik széles körben elterjedt, a magas adósságszinttel és a berendezések túlzott mennyiségével kapcsolatos problémája.

A projekt végén az operatív csoport üzleti titoktartás miatt nem adott ki információt a kidolgozott programokról és funkciókról. Bár az értékelő már a tervezési szakaszban megjegyezte, hogy a projekt eredményeit kereskedelmi felhasználásra szánták, a regionális hatóságok semmilyen intézkedést nem tettek a jelentős eredmények terjesztésének biztosítása érdekében. A régió jelenleg nem rendelkezik a mezőgazdasági szolgáltatókra és az általuk nyújtott szolgáltatásokra vonatkozó nyilvános referenciaforrással.

Forrás: Európai Számvevőszék, a mintánkban szereplő projektek alapján.

- 54** Az ellenőrzésre kiválasztott négy tagállam mindegyike fizetett kommunikációs és terjesztési tevékenységekért, és a kettő között nem tett különbséget. Egyes, a mintánkban szereplő projektek esetében a kommunikációs és terjesztési költségeket már akkor megtérítették, amikor a projektek még korai szakaszban voltak, és nem hoztak eredményt. Olyan projektweboldalak fejlesztésére is vonatkoztak megtérített költségek, amelyeket vagy megszüntettek a projekt végén, vagy amelyek az elért eredményekről nem tartalmaztak információt. A projektekből vett mintákra nézve azt állapítottuk meg, hogy a tagállamok az eredmények tényleges terjesztése helyett elsősorban a projektek időtartama alatt megvalósuló kommunikációs tevékenységekért fizettek ([15. háttérmagyarázat](#)).

15. háttérmagyarázat

Olyan terjesztési támogatás, amely nem vezetett az eredmények széles körű elérhetőségéhez (példa)

Spanyolországban a mintánkban szereplő és a nemzeti vidékfejlesztési programból átvett 10 projekt mindegyike részesült terjesztési tevékenységekre vonatkozó, 40 000 és 79 000 euró közötti összegű – a projekt összköltségének akár 17%-át is kitevő – kifizetésekben. A támogatott tevékenységek közé tartozott a rendezvényeken való részvétel, nyílt napok szervezése és – papírformátumú és online – cikkek közzététele. Ezeket a tevékenységeket a projekt különböző szakaszaiban hajtották végre, többnyire helyi vagy regionális szinten. Bár valamennyi projekt beszámolt a zárójelentésekben a tevékenységeiről és más elérendő eredményeiről, megállapítottuk, hogy mindössze hat projekt terjesztett elő jelentős, mások által is felhasználható eredményeket. E hat projekt közül csak egy esetében került sor bővítésre, amellet két másik projekt esetében még jelenleg is használják az előállított megoldásokat, igaz, kizárólag az operatív csoport tagjai.

Forrás: Európai Számvevőszék, a mintánkban szereplő projektek alapján.

A tagállamok kevésbé használták fel a projekteredményeket, illetve a projektek nyomán létrejött ismereteket

- 55** A projekteredmények terjesztése elengedhetetlen ahhoz, hogy a tagállamok tájékozódjanak arról, mely projekttípusok a legeredményesebbek, és ennek megfelelően módosítsák az EIP-AGRI forrásainak felhasználását. Az eredmények döntő fontosságúak az EIP-AGRI mezőgazdasági ágazatra gyakorolt hatásának értékeléséhez is, különösen regionális szinten, ahol az EIP-AGRI a közfinanszírozás meghatározó forrása. Franciaországban, Hollandiában és Lengyelországban a projekteredmények helyes tárolásához és feldolgozásához szükséges technikai kapacitás általános hiányát állapítottuk meg. Olyan eseteket is láttunk, amikor az irányító hatóságok nem értek hozzá a projekt legfőbb eredményeihez, mivel az operatív csoportok a projektek lezárása után megszűntek. Mivel az irányító hatóságok a támogatási megállapodásban nem minden esetben adták meg az elérendő eredmények kellően részletes fogalom meghatározását, az operatív csoportoknak nem kellett a projekt végén az eredményeket bemutatniuk, és azokat – noha mások számára is hasznosak lehettek volna – gyakran nem is mutatták be [\(16. háttérmagyarázat\)](#).

16. háttérmagyarázat

Elszalasztott lehetőség a projekt eredményeinek nagyobb léptékben való felhasználására (példa)

Egy spanyolországi (Andalúzia) gyümölcsstermesztési projekt célja az volt, hogy alternatív megoldást találjon a gyümölcsösök fagyvédelmére használt parafinalapú gyertyákkal szemben. A projekt célja az ezzel kapcsolatos szennyezés és a gyertyákból származó füstmennyiség csökkentése volt. A projekt lehetővé tette környezetbarátabb fűtőberendezések kiválasztását, de annak keretében módot találtak arra is, hogy a gyertyák gyümölcsösben történő elosztásának optimalizálásával 20%-kal csökkentsék a fagyvédelmi költségeket. Regionális vagy nemzeti szinten ezzel jelentős megtakarítás lenne elérhető Spanyolország egyik jelentős mezőgazdasági ágazatának valamennyi termelője számára. Mind az irányító hatóság, mind a kifizető ügynökség megkapta a projektnek a gyertyák elosztásához használt algoritmust és az elért megtakarításokat részletező zárójelentését, de nem tettek lépéseket annak érdekében, hogy ezt a megoldást népszerűsítsék az érintett érdekelt felek körében.

Forrás: Európai Számvevőszék, a mintánkban szereplő projektek alapján.

- 56** A négy tagállam egyike sem elemezte a projekt eredményeit annak érdekében, hogy ezzel regionális vagy nemzeti szinten előmozdítsák a legígéretesebb innovációkat. Bár a KAP lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy más vidékfejlesztési alapokat is felhasználjanak a projektek során létrehozott hasznos ismeretek képzés, oktatási anyagok vagy tanácsadási szolgáltatások révén történő átadására, a tagállamok ritkán éltek ezzel a lehetőséggel.
- 57** Az általunk felkeresett két francia régióban mindössze három olyan operatív csoportot találtunk, amelyek projektjeik befejezését követően – uniós támogatás felhasználásával – nyílt napot, illetve demonstrációs rendezvényt szerveztek. A Bizottság EIP-AGRI iránymutatásai pedig kiemelték, hogy a mezőgazdasági termelők és az erdészek közötti szakértői kommunikáció, valamint az innovációknak a rendszeres tanácsadási szolgáltatásokba való beépítése eredményes módja lehet annak, hogy a sikeres projektek eredményeit nagyobb számban és léptékben is hasznosítsák.

A legfontosabb eredmények terjesztésének hiánya miatt a Bizottság nem tudta megfelelően értékelni a közös agrárpolitikán belül az európai innovációs partnerség eredményességét

- 58** Az operatív csoportoknak zárójelentést kellett küldeniük a nemzeti vagy regionális hatóságok számára, amelyben összefoglalták projektjeik eredményeit. A hatóságoknak pedig ezt követően továbbítaniuk kellett az információkat a Bizottságnak. A tagállamok ugyanakkor nem tettek eleget rendszeresen ennek a követelménynek. Megállapításunk szerint Franciaország (Burgundia–Franche-Comté és Normandia) egyáltalán nem, míg Spanyolország, Hollandia és Lengyelország csak részben küldött információt a Bizottságnak a finanszírozott projektek eredményeiről. Bár mind a négy tagállam létrehozott egy nyilvános adatbázist az országukban finanszírozott EIP-AGRI projektekről, a projekteredményekről ezek az adatbázisok sem szolgáltatottak információt, sőt azok egyes esetekben a végrehajtott projektekről is hiányos adatokat tartalmaztak.

- 59** Az eredményekről való hiányos beszámolás miatt az [uniós EIP-hálózat adatbázisában](#) szereplő projektekre vonatkozó információk minősége nem megfelelő. Az uniós EIP-hálózatnak rendelkeznie kellene az EIP-AGRI keretében Uniós-szerte finanszírozott valamennyi projekt eredményeivel. A Bizottság arra ösztönözte a tagállamokat, hogy a lehető leghamarabb tegyék elérhetővé a projekteredményeket⁶. Megállapítottuk azonban, hogy a tagállamok gyakran jelentős késedelmekkel – akár évekkel a projektek lezárása után – számolnak be a projektekről. A mintánkban szereplő 70 projekt esetében megállapítottuk, hogy az adatbázis tartalmazott információkat a projekt célkitűzéseiről és a várt eredményekről, de az információk minősége eltérő volt. Az elért eredményekről és a létrehozott innovációkról azonban nem állt rendelkezésre információ. Nemzeti és regionális szinten ritkán fordul elő, hogy a tagállamok nyilvánosságra hozzák a projektek elért eredményeit, illetve a zárójelentéseket.
- 60** Átfogó adatokra van szükség az EIP-AGRI által támogatott partnerségek jellemzőinek és eredményeinek nyomon követéséhez, valamint annak meghatározásához, hogy mely tényezők járultak hozzá a legjobb teljesítményhez. A 2014–2022-es KAP esetében az EIP-AGRI-ra vonatkozó adatszolgáltatási követelményeket a [Bizottság közös monitoring- és értékelési kerete](#) határozta meg, amely szerint a tagállamoknak csak két outputmutatóról kellett éves információkat szolgáltatniuk: a KAP keretében az EIP-AGRI által támogatott projektek számáról és a kapott közfinanszírozás összegéről. Megállapításunk szerint ezek az adatok a mintánkban szereplő négy tagállam közül kettő esetében nem voltak megbízhatóak: Spanyolország (Katalónia) 778 projektről számolt be, noha csak 282 projektet finanszíroztak, Hollandia pedig 437 projekt helyett 493 projektről számolt be. A Bizottságnak ezekről a beszámolási hibákról nem volt tudomása.
- 61** A közös monitoring- és értékelési keret nem tartalmazott sem eredmény-, sem hatásmutatókat, noha ezek a teljesítménymutatók elengedhetetlenek az elért eredmények értékeléséhez⁷. A releváns és megbízható adatok hiánya miatt a Bizottság nem tudta megfelelően értékelni az EIP-AGRI teljesítményét.

⁶ Európai Bizottság, *Guidelines for data on European Innovation Partnership (EIP) Operational Groups*, 2023. október.

⁷ *Minőségi jogalkotási eszköztár*, 5. fejezet.

- 62** A Bizottság az uniós programokról és eszközökről készült értékelések alapján tud tájékozódni a szakpolitikáról. Az EIP-AGRI esetében azonban nem készült szisztematikus értékelés sem az operatív csoportok működéséről, sem arról, hogy a 2014–2022-es időszakban a projektek milyen hatást gyakoroltak a KAP-ot érintő négy EIP-AGRI célkitűzés elérésére. Az egyetlen értékelésre 2016-ban került sor, amikor még egyetlen EIP-AGRI projekt sem zárult le, és nem álltak rendelkezésre eredmények. 2018-ban és 2024-ben további értékelések készültek, néhány előzetesen kiválasztott esettanulmány kapcsán. Ezek az értékelések nem vették figyelembe, hogy a projektek általánosságban milyen mértékben járultak hozzá az EIP-AGRI célkitűzéseinek eléréséhez.
- 63** Megállapításaink összhangban vannak a [mezőgazdaság és az élelmiszer-ágazat jövőjével kapcsolatos európai uniós szakpolitikákról](#) szóló 2023. évi OECD-jelentés megállapításaival, amelyek rávilágítottak az EIP-AGRI operatív csoportok által végrehajtott projektek elemzésének általános hiányára, és hangsúlyozták, hogy több bizonyítékra van szükség. A jelentés szerint az EIP-AGRI esetében több bizonyítékra van szükség a megfelelő visszacsatolási spirál biztosításához, olyan információkkal és az innovációs eredmények fő mozgatórugóinak elemzésével, amelyek javíthatják a szakpolitikai ismeretek bővítését, és elősegíthetik a legjobb struktúrák és gyakorlatok alkalmazását az operatív csoportok körében.

A jelentést 2026. január 28-i luxembourgi ülésén fogadta el a Joëlle Elvinger számvevőszéki tag elnökölte I. Kamara.

a Számvevőszék nevében

Tony Murphy
elnök

Mellékletek

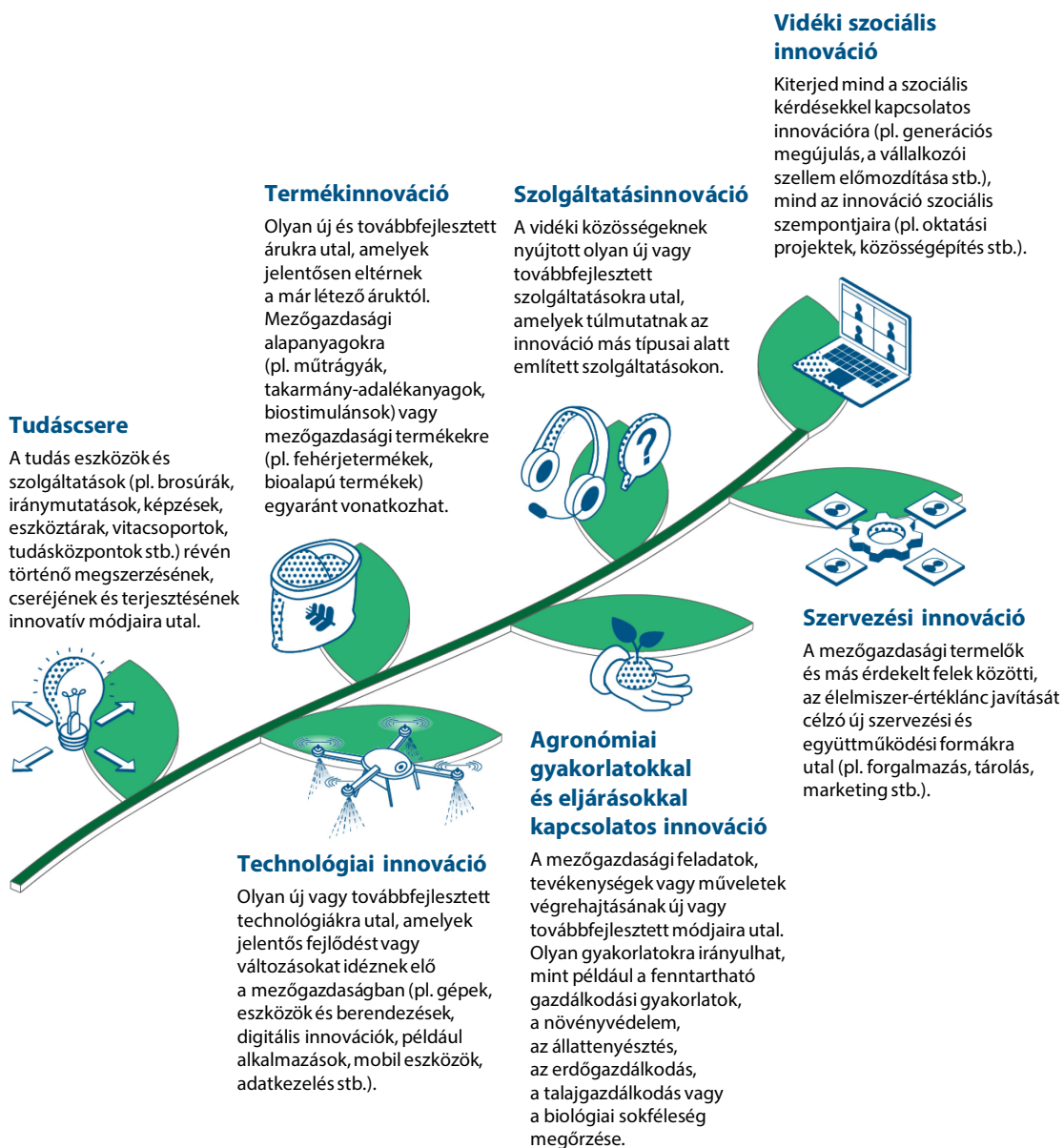
I. melléklet. Az ellenőrzésről

Innováció a mezőgazdaságban

- 01** Az innováció kiemelkedő szerepet játszik az uniós szakpolitikákban, emellett a mezőgazdasági ágazat környezeti, gazdasági és társadalmi fenntarthatóságának elérése szempontjából is fontos ösztönző. Más ágazatoktól eltérően a mezőgazdasági kutatást és fejlesztést elsősorban állami forrásokból finanszírozzák¹. A közös agrárpolitika (KAP) jelentős uniós finanszírozási forrást biztosít az uniós mezőgazdaságban megvalósuló innovációhoz: a 2014–2022-es időszakban közel 1 milliárd euró összegű közforrást fordítottak erre a területre.
- 02** A Bizottság hivatalosan nem határozta meg a mezőgazdasági innováció fogalmát, de minden olyan ötletet (termék, szolgáltatás, termelési folyamat vagy szervezési mód) sikeres innovációnak tekint, amelyet átültettek a gyakorlatba, hasznosnak bizonyult, és széles körben elfogadottá vált. Innováció lehet egy teljesen új gyakorlat vagy a meglévő gyakorlatok új földrajzi vagy környezeti kontextusban történő alkalmazása. Amint azt az **1. ábra** szemlélteti, a mezőgazdasági innováció a mezőgazdasági, erdészeti vagy agrár-élelmiszeripari igények széles körét fedi le.

¹ OECD, *Policies for the Future of Farming and Food in the European Union*, OECD Agriculture and Food Policy Reviews, 2023.

1. ábra | A mezőgazdasági innováció típusai

Forrás: Európai Számvevőszék, az uniós KAP-hálózat által 2024. évben készített, a KAP keretében operatív csoportok által végrehajtott EIP-AGRI projektek eredményeiről szóló tanulmányban javasolt osztályozás alapján.

A KAP keretében a mezőgazdaság termelékenységét és fenntarthatóságát célzó EIP-finanszírozás

- 03** A KAP keretében a mezőgazdaság termelékenységét és fenntarthatóságát célzó európai innovációs partnerség (EIP-AGRI) 2014 óta biztosít finanszírozást a gyakorlati, alulról építkező innovációhoz, amelynek célja, hogy hozzájáruljon az uniós mezőgazdaság versenyképesebbé és fenntarthatóbbá tételéhez. Az EIP-AGRI célja a mezőgazdasági és erdészeti igények kezelése, az elsődleges termeléstől a teljes értékláncig.
- 04** A 2014–2022-es időszakra a KAP négy átfogó célkitűzést határozott meg az EIP-AGRI számára²:
- egy erőforrás-hatékony, gazdaságilag életképes, termelékeny, versenyképes, alacsony kibocsátású, éghajlatbarát és reziliens mezőgazdasági és erdészeti ágazat előmozdítása;
 - a folyamatos és fenntartható élelmiszer-, takarmány- és bioanyag-ellátás biztosításának elősegítése;
 - a környezet megóvására, az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásra és az éghajlatváltozás mérséklésére irányuló folyamatoknak a javítása;
 - kapcsolatok teremtése az élvonalbeli kutatás eredményeként rendelkezésre álló ismeretek és technológiák, valamint a mezőgazdasági termelők, az erdőgazdálkodók, a vidéki közösségek, a vállalkozások, a nem kormányzati szervezetek és a tanácsadók között.
- 05** E négy célkitűzés megvalósítása során a KAP-on belül az EIP-AGRI-nak a következőket is teljesítenie kellett³:
- az innovációval kapcsolatos eszközök elfogadásának és eredményességének, valamint a köztük lévő kapcsolatoknak a javítása;
 - az innovatív megoldások gyors és széles körű bevezetésének előmozdítása;
 - szorosabb kapcsolat teremtése a kutatás és a gazdálkodási gyakorlat között a két terület közötti szakadék csökkentése érdekében, valamint a tudományos közösség tájékoztatása a mezőgazdasági terület kutatási igényeiről.

² Az 1305/2013/EU rendelet 55. cikke.

³ Az 1305/2013/EU rendelet (44) preambulumbekzdése és 55. cikke.

Az EIP-AGRI projektalapú végrehajtási mechanizmusa a KAP keretében

06 A 2014–2022-es KAP olyan uniós szintű keretet hozott létre az EIP-AGRI számára, amely a végrehajtás módját illetően jelentős rugalmasságot biztosított a tagállamoknak. Az EIP-AGRI a mezőgazdasági ágazaton belüli együttműködés előmozdítását célzó vidékfejlesztési intézkedésbe került be. Az EIP-AGRI a következőképpen működött.

- 1) Az érdekelt felek operatív csoportot hoztak létre egy projekt végrehajtására. Projekttervet javasoltak a nemzeti vagy regionális hatóságoknak, amelyben felvázolták innovatív elképzelésüket, a várt eredményeket, valamint a termelékenység és a fenntartható erőforrás-gazdálkodás javításához való várható hozzájárulásokat.
- 2) Ha a projektet kiválasztották, az operatív csoport tagjai végrehajtották azt, és – elsősorban az uniós EIP-hálózaton keresztül – uniós szinten terjesztették az eredményeket (**09.** bekezdés).

Az operatív csoportok projektjeinek az interaktív innovációs modellen kellett alapulniuk. Az operatív csoportoknak legalább két, egymást kiegészítő ismeretekkel rendelkező tagból kellett állniuk; gyakorlati szakemberek, például mezőgazdasági termelők vagy erdészek részvétele nem volt kötelező. A csoporttagoknak a projekt során végig együttdöntésben, közösen kellett kidolgozniuk a mezőgazdasági termelők gyakorlati problémáira vonatkozó innovatív megoldásokat.

07 Mind az operatív csoport létrehozását, mind az innovációs projektek végrehajtását az együttműködési intézkedés keretében az EIP-AGRI-ra rendelkezésre álló KAP-finanszírozás fedezte. Ebből volt fedezhető az összes felmerülő költség megtérítése, többek között az előkészítő tanulmányok, a végrehajtási terv elkészítése, az operatív csoport működtetése és a projekt népszerűsítése. A tagállamok vagy kizárólag az együttműködési intézkedésen keresztül finanszírozhatták az EIP-AGRI-t, vagy azt más vidékfejlesztési intézkedésekkel (pl. új gépek és berendezések vásárlása vagy lízingelése, szoftveralkalmazások fejlesztése, mezőgazdasági üzemek és vállalkozások fejlesztése) kombinálhatják.

08 A tagállamok eldönthették, hogy az EIP-AGRI-t beépítik-e vidékfejlesztési programjaikba. Arra bátorították őket, hogy saját mezőgazdasági és erdészeti innovációs igényeikre összpontosítva határozzanak meg egyedi célkitűzéseket az eszközre vonatkozóan. Ezen túlmenően dönthettek úgy, hogy az EIP-AGRI-t meghatározott nemzeti vagy regionális kiemelt témákra korlátozzák, vagy inkább helyi igények kielégítése érdekében, helyi szinten kidolgozott kezdeményezéseket finanszíroznak. A tagállamok voltak felelősek az innovációs projektek kiválasztásáért, beleértve a pályázati feltételek és a kiválasztási szempontok meghatározását is. Ők feleltek továbbá az állami támogatás szintjének meghatározásáért is, az elszámolható költségek akár 100%-áig terjedő támogatással.

A projekteredmények terjesztése – a KAP-on belüli EIP-AGRI egyik lényeges eleme

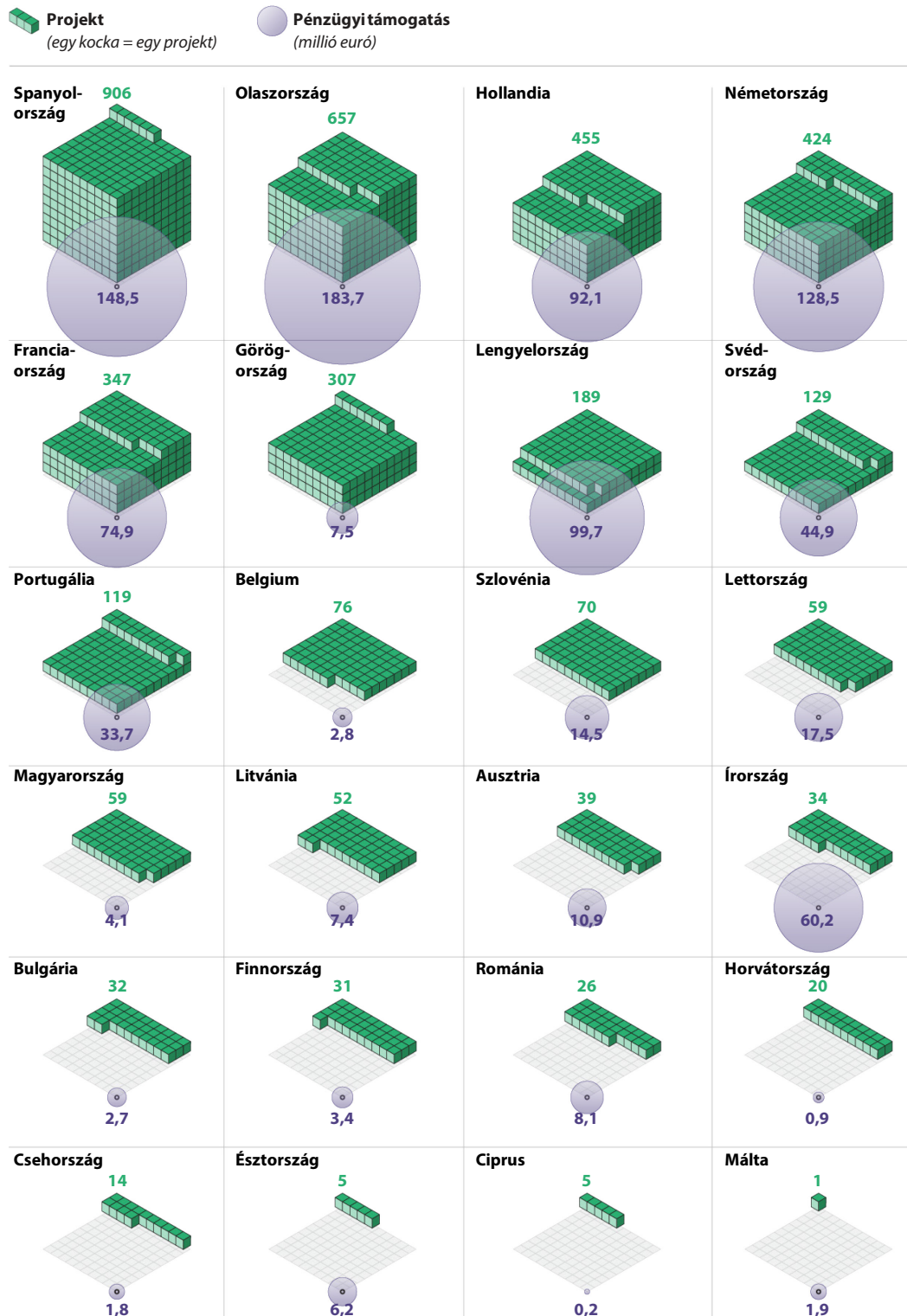
- 09** Az operatív csoportoknak ahhoz, hogy az egyes projektek eredményei az egész mezőgazdasági ágazat javát szolgálják, széles körben terjeszteniük kellett megállapításaikat a mezőgazdasági közösségen belül, különösen az uniós EIP-hálózaton keresztül. A Bizottság által 2013-ban létrehozott hálózat célja az volt, hogy egy [külön weboldal](#), az EIP-AGRI projektadatbázis és rendezvények szervezése révén elősegítse az innovációk szélesebb körű alkalmazását. EIP-hálózatokat a tagállamok is létrehozhattak az EIP-AGRI-eredmények jobb tagállami szintű terjesztése érdekében.
- 10** Az uniós EIP-hálózat feladata volt még az érdekelt felek tájékoztatása a mezőgazdaság innovációs igényeiről és a legújabb kutatásokról, és az operatív csoportok összetételének támogatása. Ez főként az alábbiak révén valósult meg:
- tematikus rendezvények;
 - kommunikációs anyagok;
 - az Unió minden részéből érkező helyszíni szakértőkből álló fókuszcsoportok, amelyek olyan konkrét kiemelt területekre összpontosítottak, mint pl. a precíziós gazdálkodás, az agroökológia, a trágyázás vagy a digitalizáció.

2024 végéig 55 fókuszcsoport jött létre.

Az EIP-AGRI finanszírozása a KAP keretében

- 11** A 2014–2022-es KAP keretében Luxemburg kivételével valamennyi tagállam tervbe vett EIP-AGRI támogatást. EIP-AGRI projekteket végül azonban nem minden tagállam, illetve régió hajtott végre. 2024 végéig a 114 vidékfejlesztési programból 87 nyújtott 1 milliárd euró összegű pénzügyi támogatást az operatív csoportoknak, amelyet az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap és tagállami alapok társfinanszíroztak. A [2. ábra](#) a köztámogatás összegét és a projektek számát mutatja tagállamonként.

2. ábra | Köztámogatás és a finanszírozott EIP-AGRI projektek száma (2014–2022)

Megjegyzés: Dánia és Szlovákia 2024 végéig nem jelentett be kiadást. Luxemburg nem tervezett EIP-AGRI támogatást a 2014–2022-es vidékfejlesztési programjában. A kiadások a tagállamok által 2024 végéig bejelentett összegeket mutatják. A projektek száma a 2025 októberéig jelentett adatoknak felel meg. A költségvetési szabályok értelmében a 2014–2022-es KAP keretében kiválasztott projektek 2025-ig hajthatók végre.

Forrás: Európai Számvevőszék, a 2024. évi éves végrehajtási jelentések alapján.

12 A 2023–2027-es KAP keretében horizontális célkitűzéssé vált a mezőgazdasági ismeretek és innováció előmozdítása. A tagállamok a KAP stratégiai tervekben 1,6 milliárd eurót különítettek el az operatív csoportok projektjeire. Az EIP-AGRI korábbi négy átfogó célkitűzése (04. bekezdés) beépül a 2023–2027-es KAP tíz kiemelt szakpolitikai célkitűzésébe. A KAP-on belül az EIP-AGRI végrehajtási mechanizmusa uniós szinten nagyjából változatlan marad. A 2014–2022-es KAP-ra vonatkozó bizottsági iránymutatásokban szereplő egyes fő motívumok azonban a 2023–2027-es KAP jogi keretébe kerültek át: ezek az interaktív innovációs modell, az operatív csoport tagjai közötti együttműködésen alapuló döntéshozatal és közös alkotás hangsúlyozása, a mezőgazdasági termelők igényeinek fokozottabb figyelembevétele és az operatív csoporton belül az egymást kiegészítő ismeretek előírása. Az uniós EIP-hálózatot a tágabb értelemben vett uniós KAP-hálózatba integrálták.

Feladat- és felelősségi körök

- 13** Az EIP-AGRI kezdeményezés uniós szintű létrehozásáért és irányításáért a Bizottság Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Főigazgatósága (DG AGRI) felelős. A Főigazgatóság nyújtott iránymutatást a tagállamoknak arra vonatkozóan, hogy miként vegyenek tervbe EIP-AGRI támogatást vidékfejlesztési programjaikban és KAP stratégiai terveikben, de ő felelős az EIP-AGRI tagállami végrehajtásának nyomon követéséért és értékeléséért is. A DG AGRI határozta meg az uniós EIP-hálózat megbízatását, és ő felelős annak biztosításáért, hogy a hálózat célkitűzései teljesüljenek.
- 14** A megosztott irányítás keretében a tagállamok felelősek azért, hogy nemzeti mezőgazdasági stratégiáikban (a 2014–2022-es vidékfejlesztési programokban és a 2023–2027-es KAP stratégiai tervekben) – mezőgazdasági ágazatuk innovációs igényeivel összhangban – létrehozzák és irányítsák az EIP-AGRI eszközt. A nemzeti, illetve a regionális hatóságok feladata, hogy pályázati felhívásokat szervezzenek az EIP-AGRI projektek számára, kiválasszák a finanszírozandó projekteket, nyomon kövessék végrehajtásukat és értékeljék eredményeiket.
- 15** Az operatív csoportok feladata, hogy a jóváhagyott projekttervvel összhangban innovációs projekteket javasoljanak és hajtsanak végre. Emellett terjeszteniük kell a projektek eredményeit (főként az EIP-hálózaton keresztül) és az érintett területen létrehozott ismereteket⁴.

⁴ Az 1305/2013/EU rendelet 57. cikkének (3) bekezdése.

Az ellenőrzés hatóköre és módszere

16 Ellenőrzésünk célja annak értékelése volt, hogy a közös agrárpolitikában az európai innovációs partnerség (EIP) eszköze az operatív csoportok projektjeinek végrehajtása révén jelentős mértékben hozzájárult-e az innovációhoz az uniós mezőgazdaság területén. Vizsgálatunk a következőkre irányult:

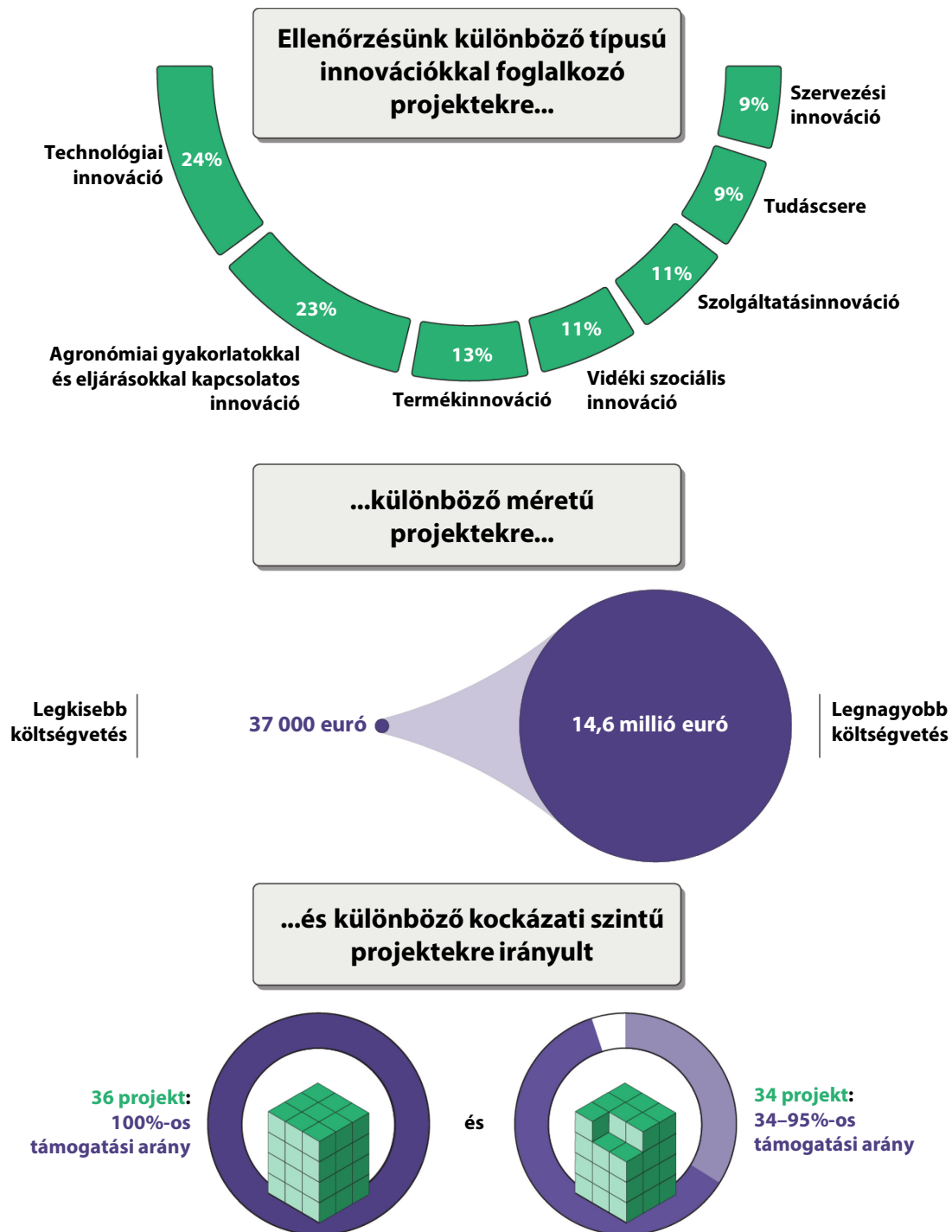
- 1) a finanszírozott projektek kellő mértékben a mezőgazdasági termelők innovációs igényeire irányultak-e;
- 2) a tagállamok olyan projekteket választottak-e ki, amelyek eredményeként innováció jött létre;
- 3) az innovációk szélesebb körű alkalmazásának előmozdítása és az EIP-AGRI eszköz idővel történő javítása érdekében sor került-e a projekteredmények terjesztésére és felhasználására.

17 Azért ellenőriztük ezt a területet, mert az innováció egyre fontosabb szerepet játszik a fenntartható és versenyképes mezőgazdasági ágazat megvalósításában. A Számvevőszék most első ízben ellenőrizte, mennyiben járul hozzá az EIP-AGRI az uniós mezőgazdasági innovációhoz.

18 Az ellenőrzés a mezőgazdasági és erdészeti együttműködés előmozdítására irányuló vidékfejlesztési intézkedés keretében 2014 és 2022 között felmerült EIP-AGRI kiadásokra összpontosított. Vizsgálatainkat a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Főigazgatóságon és négy tagállamban (Spanyolország, Franciaország, Hollandia és Lengyelország) végeztük el. Ebben a négy tagállamban összesen hét vidékfejlesztési programot vizsgáltunk meg. A kiválasztáskor az EIP-AGRI kiadásainak összegét és a végrehajtott innovációs projektek számát vettük alapul, illetve az volt a célunk, hogy mintánkban mind regionális, mind nemzeti intézkedések szerepeljenek. A mezőgazdasági innováció finanszírozásának egy másik fontos forrása a Horizont 2020 program. Mivel azonban ez a program eltérő finanszírozási mechanizmussal rendelkezik, ellenőrzésünk nem terjedt ki rá.

19 Az egyes vidékfejlesztési programokban 10–10 lezárt projektet vizsgáltunk meg, és többféle méretre és témára összpontosítottunk (**3. ábra**). A projekteredmények jelenlegi felhasználásának és hatásának megértése érdekében 41 projektet a helyszínen is felkerestünk, 26 projekt esetében videokonferenciát tartottunk, a fennmaradó 3 projektet pedig dokumentumok alapján ellenőriztük.

3. ábra | A 70 EIP-AGRI projektből álló sokszínű portfólió a kiválasztott tagállamokban

Forrás: Európai Számvevőszék.

20 Ellenőrzési megközelítésünk dokumentumok áttekintéséből, adatelemzésből és terepmunkából állt. A **4. ábra** bemutatja, hogyan szereztük be bizonyítékainkat észrevételeink megfogalmazásához.

4. ábra | Ellenőrzési megközelítésünk: az elvégzett munka

Forrás: Európai Számvevőszék.

II. melléklet. Hogyan értékeltük, hogy a projektek elősegítették-e az innovációt?

Írányadó fogalommeghatározás: Mezőgazdasági innovációnak nevezhető minden olyan ötlet (új termék, szolgáltatás, termelési folyamat vagy szervezési mód), amelyet sikeresen átültetnek a gyakorlatba, hasznosnak bizonyul, és széles körben elfogadottá válik¹.

E definíció alapján értékelési kritériumainkat a következőképpen határoztuk meg:

Kritériumok	Pontszámok
Új ötlet vagy olyan már meglévő ötlet, amelyet egy adott kontextusban először használtak?	<p>2 pont, ha a projekt egy valóban új ötletet használ fel</p> <p>1 pont, ha a projekt egy meglévő ötletet, de az adott kontextusban első alkalommal használ fel</p> <p>0 pont, ha a projekt egy meglévő ötletet használ anélkül, hogy azt új kontextushoz igazítaná</p>
Az ötletet átültették a gyakorlatba?	<p>1 pont, ha az ötlet megvalósult a gyakorlatban vagy a projekten belül, vagy annak eredményeként</p> <p>0 pont, ha a projekt gyakorlatorientált megoldásokat nem, csak elméleti megoldásokat kínál (tudományos dokumentumok, elméleti modellek stb.)</p>
Hasznosnak bizonyult az ötlet?	<p>2 pont, ha a projektben létrehozott innovációt ma már – legalább az operatív csoport tagja(i) – használják</p> <p>1 pont, ha az innováció jelenleg nincs ugyan használatban, de azt a projekt befejezését követően továbbfejlesztették, hogy a jövőben hasznos legyen</p> <p>0 pont, ha a projekt eredményeit jelenleg semmilyen módon nem használják fel</p>

¹ Európai Bizottság, *Guidelines for data on European Innovation Partnership (EIP) Operational Groups*, 2023. október.

Széles körben alkalmazzák?	<p>2 pont, ha az innovációt jelenleg az operatív csoporton kívül is használják</p> <p>1 pont, ha az innovációt ma még nem alkalmazzák, de az eredményeket (pl. a levont tanulságokat) oly módon terjesztették, hogy azok a jövőben még felhasználhatók lehetnek</p> <p>0 pont, ha az innovációt az operatív csoporton kívül nem használják fel, és az operatív csoport nem terjesztette a projekt főbb eredményeit</p>
Teljes pontszám	= (kapott pontok ÷ 7) × 100%

Értékelésünk a pontozási rendszer alapján négy innovációs minőségi szintet különböztet meg.

25% alatt	25%–49%	50%–75%	75% felett
Nincs/marginális innováció	Kismértékű innováció	Közepes mértékű innováció	Nagymértékű innováció

III. melléklet. A mintában szereplő 70 projekt részletes értékelésére és a korrelációs elemzésre (a Számvevőszék nyílt adatplatformján elérhető dokumentumok) mutató link

Ez a melléklet a Számvevőszék nyílt adatplatformján elérhető dokumentumokra mutató link(eke)t tartalmazza.

Rövidítések

Rövidítés	Meghatározás/magyarázat
DG AGRI	Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Főigazgatóság
EIP-AGRI	A mezőgazdaság termelékenységét és fenntarthatóságát célzó európai innovációs partnerség
KAP	Közös agrárpolitika
OCS	Operatív csoport
OECD	Gazdasági Együtműködési és Fejlesztési Szervezet
RDP	Vidékfejlesztési program

Glosszárium

Terminus	Meghatározás/magyarázat
Alkalmazott kutatás	Eredeti vizsgálat olyan új ismeretek megszerzése érdekében, amelyek konkrét, gyakorlati célt szolgálnak, mint például egy valós probléma megoldása vagy meglévő termékek, eljárások vagy rendszerek javítása.
Holtteherhatás	Olyan helyzet, amikor egy uniós finanszírozásban részesülő tevékenység köztámogatás nélkül is megvalósult volna.
Operatív csoport	A mezőgazdasági és élelmiszeripari ágazat érdekelt feleiből, például mezőgazdasági termelők, kutatókból, tanácsadókból és vállalkozásokból álló csoport, amelynek célja az EIP-AGRI azon célkitűzésének elérése, hogy egy innovatív projekt közös tervezése és végrehajtása révén előmozdítsa a gyakorlati, alulról építkező innovációt.
Tőkeberuházás	Hosszabb távú operatív célkitűzések előmozdítása érdekében épületekre, berendezésekre vagy egyéb tárgyi eszközökre, illetve immateriális javakra költött pénz.
Uniós EIP-hálózat	A Bizottság által a 2014–2022-es KAP számára létrehozott uniós struktúra, amelynek célja az operatív csoportok, a tanácsadó szolgálatok és a kutatók közötti hálózatépítés megkönnyítése, az EIP-AGRI ügyfélszolgálati funkciójának biztosítása, valamint az EIP-AGRI projektek eredményeinek terjesztése. A 2023–2027-es KAP keretében az uniós KAP-hálózattal egyesülve működik.
Vidékfejlesztési program	Az uniós vidékfejlesztési politika végrehajtását célzó, a Bizottság által jóváhagyott többéves nemzeti vagy regionális célkitűzések és intézkedések.

A Bizottság válaszai

<https://www.eca.europa.eu/hu/publications/sr-2026-09>

Időrendi áttekintés

<https://www.eca.europa.eu/hu/publications/sr-2026-09>

Ellenőrző csoport

Az Európai Számvevőszék különjelentései ismertetik az uniós szakpolitikákra és programokra, illetve az egyes költségvetési területek irányításával kapcsolatos témákra vonatkozó ellenőrzéseinek eredményeit. Hogy ellenőrzési munkája maximális hatást érjen el, témái megválasztásakor és feladatai megtervezésekor a Számvevőszék figyelembe veszi a teljesítmény-, illetve megfelelőségi kockázatokat, az érintett bevétel vagy kiadás nagyságát, a várható fejleményeket, valamint a politikai jelentőséget és a nagyközönség érdeklődését.

Ezt a teljesítmény-ellenőrzést a fenntartható természetierőforrás-gazdálkodásra szakosodott, Joëlle Elvinger számvevőszéki tag elnökölte I. Kamara végezte.

Az ellenőrzést João Leão számvevőszéki tag vezette Paula Betencourt kabinetfőnök, Sofia Batalha kabinetattasé, James McQuade ügyvezető, Grzegorz Grajdura feladatfelelős, Mihaela Vacarasu helyettes feladatfelelős, valamint Jonas Kathage, Monika Gruszczyńska-Jasińska, Di Hai, Marie Elgersma és Rafał Czarnecki számvevők támogatásával. Nyelvi támogatás: Laura McMillan. Grafika: Alexandra Mazilu.

Balról jobbra: Paula Betencourt, Grzegorz Grajdura, Di Hai, João Leão, James McQuade, Monika Gruszczyńska-Jasińska.

SZERZŐI JOGOK

© Európai Unió, 2026

Az Európai Számvevőszék dokumentumainak felhasználását a nyíltadat-politikáról és a dokumentumok további felhasználásáról szóló [6–2019. sz. számvevőszéki határozat](#) szabályozza.

Ellenkező rendelkezés (pl. egyedi szerzői jogi nyilatkozatokban foglaltak) hiányában az Európai Unió tulajdonában lévő számvevőszéki tartalmak a [Creative Commons Attribution 4.0 International \(CC BY 4.0\) licenc](#) alá tartoznak. Ezért főszabály szerint a további felhasználás a forrás és a változtatások megfelelő feltüntetésével megengedett. A Számvevőszéktől származó tartalmak további felhasználásakor azok eredeti értelme és mondanivalója nem torzulhat. A Számvevőszék nem vonható felelősségre a továbbfelhasználás esetleges következményeiért.

Ha az adott tartalomban azonosítható magánszemélyek is érintettek (például ha egy kép a Számvevőszék munkatársait ábrázolja vagy harmadik fél is szerepel a források között), adott esetben további engedélyt is be kell szerezni.

Amennyiben ez megtörtént, akkor a vonatkozó engedély érvényteleníti a fenti általános érvényű engedélyt, és az abban foglalt, egyértelműen meghatározott felhasználási korlátozások érvényesek.

Az olyan tartalmak felhasználásához vagy reprodukálásához, amelyek nem az Európai Unió tulajdonát képezik, adott esetben közvetlenül a szerzői jog tulajdonosától kell engedélyt kérni.

5. háttérmagyarázathoz tartozó kép: © Wrocławii Környezet- és Élettudományi Egyetem.

Borítófotó: © Budimir Jevtic – stock.adobe.com.

Az iparjogvédelem alatt álló szoftverek és dokumentumok – pl. szabadalmak, márkajelzések, bejegyzett formatervezési minták, logók és nevek – nem tartoznak a Számvevőszék továbbfelhasználási politikájának hatókörébe.

Az Európai Uniónak az europa.eu címtartomány alá tartozó intézményi weboldalai külső oldalakra mutató hivatkozásokat is tartalmaznak. Ezek nem tartoznak a Számvevőszék hatáskörébe, ezért ajánlott elolvasni az ott közzétett adatvédelmi és szerzői jogi rendelkezéseket.

Az Európai Számvevőszék logójának használata

Az Európai Számvevőszék logója kizárólag a Számvevőszék előzetes hozzájárulásával használható fel.

HTML	ISBN 978-92-849-6455-0	ISSN 1977-5733	doi:10.2865/9769828	QJ-01-25-067-HU-Q
PDF	ISBN 978-92-849-6456-7	ISSN 1977-5733	doi:10.2865/9858368	QJ-01-25-067-HU-N

IDÉZÉS MÓDJA

Európai Számvevőszék, [09/2026. sz. különjelentés](#): „Európai innovációs partnerség a közös agrárpolitikában: Az uniós mezőgazdaság fontos innovációs eszköze, de nem aknázza ki teljes mértékben a benne rejlő lehetőségeket”, az Európai Unió Kiadóhivatala, 2026.

A mezőgazdaság termelékenységét és fenntarthatóságát célzó európai innovációs partnerség meghatározó szakpolitikai eszköz, amelynek célja az alulról építkező, együttműködésen alapuló innováció előmozdítása. Megvizsgáltuk, hogy a közös agrárpolitikán belül az európai innovációs partnerség eredményesen járult-e hozzá az uniós mezőgazdaságban megvalósuló innovációhoz. Megállapítottuk, hogy az innovációs partnerség nem irányul kellő mértékben a mezőgazdasági termelők igényeire, a kiválasztási folyamat nem megfelelően rangsorolja az innovációs potenciállal rendelkező projekteket, és a projekteredményeket nem terjesztik kellő mértékben: mindezek miatt pedig nem sikerül teljes mértékben kiaknázni a benne rejlő lehetőségeket. E hiányosságok kezelése érdekében javasoljuk, hogy a partnerség helyezzen nagyobb hangsúlyt a mezőgazdasági termelők innovációs igényeire, javítsa a projektkiválasztási eljárásokat és fokozza az eredmények terjesztését.

A Számvevőszék különjelentése az EUMSZ 287. cikke (4) bekezdésének második albekezdése alapján.

EURÓPAI
SZÁMVEVŐSZÉK

Az Európai Unió
Kiadóhivatala

EURÓPAI SZÁMVEVŐSZÉK
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUXEMBOURG

Telefon: +352 4398-1

Megkeresés: eca.europa.eu/hu/contact
Weboldal: eca.europa.eu
Közösségi média: @EUauditors